

LAISVĖ—LIBERTY

Dukartsavaitinis

Dalis Queens apskrityje (N. Y.)	\$10.00
Kanadoje	\$10.00
Kitur užsienyje	\$12.00
Jungtinėse Valstijose	\$9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų	

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY

Semi-Weekly

110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.

PRICE 10c A COPY

Telephone VIrginia 9-1827

No. 62

Richmond Hill 19, N. Y.,

Antradi., birželio (June) 10 1958

METAI 47-48

KRISLAI

Be širdies ir be valios.
Daugiau prekybos!
Dar viena apgavystė.
Akli valdininkai.
nepaiso.

Nė šventieji nežino.
Akli valdininkai.

Rašo A. Bimba

Ne tik katalikų bažnyčia praktikuoja rasinę ir kitokią diskriminaciją. Protestantiškos bažnyčios serga ta pačia liga.

Presbiterijonų kunigas Sis-
sel sakosi išėjęs iš kantrybės.
Kunigai, girdi, neturi nei širdies, nei valios. Žmogų sprendžia ne pagal jo darbus, bet pagal jo odos spalvą!

Ir vėl Chruščiovas apvertė mus laisvais ir pasiūlymais. Vėliausias jo pasiūlymas susietas su prekyba. Jis nori daugiau prekybos tarpe Amerikos ir Tarybų Sąjungos.

Platesnė bus prekyba, daugiau bus darbų. Tai aišku ir suprantama kiekvienam rimtai galvojančiam amerikiečiui. Gerai būtų, kad mūsų šalies valdovai apie tai rimtai pagalvotų.

Pabaigoje birželio mėnesio Bostone įvyks visų Lietuvos prieš jomarkas, pavadintas "Lietuvių kongreso" vardu. Galimas daiktas, kad ne viena Amerikos lietuvių organizacija bus įtraukta. Sušilę darbuojasi klerikalai, menševikai ir smetonininkai.

Ko jie ten susirinks? Atsakymo nereikia toli ieškoti. Taisi jų kongresas dar kartą prakeiks Tarybų Lietuvą. Jie to neslepia. Savo raketą jie vadina "Lietuvos laisvinimu."

VLIKo pirmininkas ponas A. Trimakas sakosi esąs labai nepasitenkinęs sušvelnėjusiais santykiais tarpe Amerikos ir Tarybų Sąjungos. Iš kultūrinio bendradarbiavimo jis nieko gero nelaukia.

Mūsų laimė tik tame, kad su šio nelabai šviesios praeities vyro nuomone niekas nesiskaito. Jo troškimų niekas nepaiso.

A. Trimakas yra vienas iš tų, kurie mėgsta sudrumstam vandenį žuvauti. Su ta diena, kai šalčio karo pavietrė pasibaigs, VLIKas išeis iš biznio.

Apleisdamas Chicago kardinolas Stritch pasakęs: "Aš jūsus neužmiršiu... Aš pas jus sugrįšiu... Jūs mane ir vėl pasitiksite" (Draugas, birž. 3 d.).

Bet, kaip žinia, kardinolas šio pažado nebeįsėdėjo. Tas tik parodo, kad su gamta niekas neturime sutarties. Draugas sako: Tokia jau dievo valia buvo!

Jeigu Draugo dievas neskaito su kardinolo troškimais, tai kiek vilties belieka mums, paprastiesiems žmonėms?!

Skaitau pranešimą, kad Michigano valstijos gubernatoriaus ponas Williams išsklaidė Lietuvos priešų prašymą ir paskelbė birželio 15 d. "Pabaltijo diena."

Tai kvailas gubernatoriaus pasielgimas. Tokiomis proklamacijomis mūsų valdininkai bando pūsti prieš vėją. Jie jo supratimo neturi apie tai, kas Lietuvoje, Latvijoje ir Es-

Jungtinės Valstijos ir Lotynų Amerika

Washingtonas. — Pirmu kartu po Antrojo pasaulinio karo Washingtone rimtai susirūpino Centrinės ir Pietinės Amerikos reikalais. Pirmiau buvo žiūrima į tas šalis kaip į savo "ramius vaikus". Bet piktos demonstracijos prieš vice-prezidentą Niksoną, vis garsesni žmonių balsai už savąją politiką ir platesnė tų šalių prekybą su Tarybų Sąjunga bei liaudiškoms respublikoms keičia situaciją.

A. A. Berle, Jr., pasiūlė Ei-

senhoweriui, kad jis paskirtų specialų Valstybės sekretoriaus pagalbininką, kuris rūpintųsi vien C. ir P. Amerikų reikalais.

Washingtono jau įvyko eilės pasitarimų, kur dalyvavo Jungtinių Valstijų diplomatai ir biznieriiai. Buvo svarstoma: kokių priemonių imtis, kad pagerintų JAV ir Lotynų Amerikos santykius. Darosi aišku, kad senoji JAV taktika atgyveno, reikia ją būtinai keisti.

Pakistas kalta dėl nesusipratimų

New Delhi. — Nehru, Indijos premjeras, sakė, kad tarpe Indijos ir Pakistano sienų reikale ginčas yra mažos vertės. Indija siūlė Pakistanui, kad abiejų šalių atstovai nustatytų sienas. Bet Pakistanas atidėlioja.

Tuo kartu pasienyje nesusipratimai auga. Vėlesniu laiku įvyko tarpe pasienio sargų susišaudymai Assam ir Punjab srityse. Nehru sakė, kad Pakistano valdžiatų nesusipratimų pagalba siekia daugiau laimėti.

Žydai reikalauja valdyti vandalus

Kiamesha, N. Y. — Čionai įvyko žydų B'nai B'rith organizacijos Pirmojo distrikto suvažiavimas. Dalyvavo 1,600 delegatų. Priimta eilė rezoliucijų. Jie reikalauja, kad Kongresas išleistų įstatymą suvaldymui vandalų, kurie bombų pagalba sprogdina namus.

Pietinėse Valstijose pastaruoju laiku vandalai išsprogdino 47 bažnyčias, sinagogas ir namus.

Taipgi priėmė rezoliuciją reikalaujant Jungtinių Valstijų valdžios, kad ji tartųsi su Tarybų Sąjunga taikos palaikymui.

DIDELIS PASIEKIMAS MOKSLO ŠAKOSE

New Brunswick, N. J. — Čionai lankosi Dr. Juriji Skriabin, Tarybų Sąjungos Mokslo Akademijos veikėjas. Paaiškėjo tai, jog Tarybų Sąjungoje visose mokslo šakose jau labai daug pasiekta. Ten yra arti 3,000 mokslinių tyrinėjimų ir laboratorijų. Tai kelis kartus daugiau, negu Jungtinėse Valstijose.

tijoje dėjos prieš 1940 metus ir kas atsitiko tų metų birželio 15 d. Pavyzdžiui, kruviną fašistinį Smetonos režimą Lietuvoje jie skaito "demokratija," o to režimo nušlavimą laiko Lietuvai nelaimę.

Šita pono Williams proklamacija pasipiktins kiekvienas tiesą, šviesą ir demokratiją mylintis lietuvis.

Ir Kinija jau galės dalyvauti

Washingtonas. — Valstybės sekretorius buvo užklaustas, ar Jungt. Valstijos sutiktų, jeigu Tar. Sąjunga pareikalautų, kad ir Kinija dalyvautų atominė bombų specialistų pasitarime.

Dulles atsakė, kad, kol kas, Tarybų Sąjunga stoja tik už Lenkijos, Čekoslovakijos ir Indijos dalyvavimą. Jis abejoja, ar Kinija turi tokių specialistų. Bet jis sakė: jeigu TSRS reikalautų ir Kinijos dalyvavimo, tai JAV nebus tam priešingos.

FRANCŪZAI NUTEISĖ AMERIKOS KARĮ

Paryžius. — Francūzijos teismas nuteisė Jungtinių Valstijų kareivį De Wayne McMoskerį penkeriems metams į kalėjimą. 1957 m. gegužės 21 d. jis atvyko į Francūziją, o 25 d. jau nušovė francūzų. Jis ir jo draugai norėjo parduoti "juodojoje rinkoje" 300 papirosų dėžučių, susiginėjo su pirkliu ir pavartojo ginklą.

RYTŲ VOKIEČIAI SUĖMĖ LAKŪNUS

Berlynas. — Dvidešimt penkios mylios Rytų Vokietijos teritorijoje buvo priverstas nusileisti Amerikos helikopteris. Suimta devyni karininkai.

Amerika kreipėsi į Tarybų Sąjungą, kad jie būtų paliausuoti. Bet TSRS atsakė, kad JAV turi kreiptis į Vokietijos Demokratinės Respublikos vyriausybę, nes jos teritorijoje amerikiečiai suimti.

JAV PAVARĖ TSRS ATSTOVYBĖS NARĮ

Washingtonas. — Jungtinės Valstijos pareikalavo iš Tarybų Sąjungos, kad ji tuojau atšauktų iš savo atstovybės N. Kuročkiną. Kaltina jį, kad jis norėjęs nupirkti iš kareivio karinio statuto kopiją.

Londonas. — Europos socialistų vadai atvyko į Londoną pasitarti.

Ir Norvegija už 12 mylių jūrinę teisę

Oslo. — Nils Lysoe, Norvegijos žvejybos ministras, pareiškė, jog Norvegija stoja už tai, kad kitų šalių žvejai negali arčiau žvejoti, kaip 12 mylių nuo jos krantų.

Už tokias teises Tarybų Sąjunga, Indija ir eilė kitų valstybių stojo konferencijoje jūrų reikalais. Nesenai Islandija pasisakė, kad ji neleis kitiems žvejoti arčiau, kaip 12 mylių nuo jos krantų.

Washingtono svarsto Chruščiovo laišką

Washingtonas. — Chruščiovas, Tarybų Sąjungos premjeras, prisiuntė Jungtinių Valstijų prezidentui Eisenhoweriui 8 puslapių laišką. Jis savo laiške ragina Ameriką prie didesnės prekybos su TSRS, kuri būtų naudinga abiem šalims.

Chruščiovas nurodo, kad jeigu būtų pašalintos dirbtinės kliūtys, tai prekyba tarpe Jungtinių Valstijų ir Tar. Sąjungos į metus galėtų pasiekti kelių bilijonų dolerių vertę.

Tarybų Sąjunga pirkty Amerikoje mašineries ir fabrikinį dirbinių. Mainais ji galėtų Amerikai parduoti daug medžiagų, kurių Amerika neturi.

PASISTATĖ DAR 1 KARINĮ MILŽINĄ

New Yorkas. — Brooklynio karinio laivyno bazėje galutinai apginklavo ir laivynui perdavė lėktuvnešį "Independence". Tai ketvirtas šios rūšies karinis milžinas. Vien jo pastatymas atėjęs virš \$200,000,000. Jis yra 75,000 tonų įtalpos, gali vežti 100 karo lėktuvų. Ant jo bus 4,200 oficerių, jūreivių ir lakūnų.

JAV MOKSLININKAI TARYBŲ SĄJUNGOJE

Maskva. — Grupė Jungtinių Valstijų mokslininkų su L. G. Detrich, JAV Apšvietos komisijonieriumi, priešakyje, studijuoja tarybinius universitetus. Ši grupė lankėsi Maskvos, Kazanio, Alma-Ata, Taškento, Sverdlovsko, Minsko, Leningrado ir kituose universitetuose.

ŽYMIAI PAAUGO NEDARBAS ANGLIJOJE

Londonas. — Anglijoje nedarbas yra didžiausias nuo 1953 metų. Dabartiniu laiku nedarbo apdraudą ima 500,000 žmonių. Nedarbas pasireiškė sunkiojoje pramonėje ir kitose gamybos šakose.

Maskva. — Tarybų Sąjunga suteikė Suomijai \$50,000,000 paskolą.

Bankai rodo JAV žmonių blednėjimą

Washingtonas. — Žmonės bėgyje vienos savaitės pareikalavo JAV paskolų at-mokėjimo \$349,000,000. Gi per tą laiką naujų paskolų pirkto tik už \$247,000,000.

Bankai iš 94 miestų pranešė, kad pramonininkai biznio reikalams skolino mažiau \$141,000,000 pinigų, kaip pirmesnė savaitė. Visa tai rodo, kad biznis nekyla, o žmonių reikalavimai at-mokėti "bonus" didėja, nes jie eina bledny.

Chruščiovas nurodo, kad Sovietai daug daugiau Amerikoje pirkty, negu savo prekių parduoty. Todėl prekybos padidinimui yra reikalinga, kad Amerika suteiktų Sovietams kreditų.

Dabar Washingtono lankosi Vakarų Vokietijos prezidentas Theodor Heuss ir užsienio ministeris H. von Brentano. Diplomatai žino, kad yra svarstomas ir Chruščiovo laiškas.

Šią savaitę atskrenda ir Anglijos premjeras Macmillanas. Suprantama, kad ir su juo bus tuo reikalu tartasi.

Atrodo, kad Chruščiovo laiškas atėjo labai laiku.

NEDARBO REIKALAI IR PATARĖJAI

Washingtonas. — Prezidento Eisenhowerio vyriausybė turi specialius patarėjus įvairiais klausimais. Vėlesniu laiku demokratų vadas, ypatingai Stevensonas, daug duoda patarimų, kaip "panaikinti nedarbą". Dabar prisidėjo ir atvykęs Anglijos premjeras Macmillanas. Patarėjų yra daug, bet naudos mažai.

"RAUDONIESIEMS" NEDUOS PAGALBOS

Washingtonas. — Valstybės sekretorius Dulles siūlė, kad JAV teiktų pagalbą liaudiškoms respublikoms, kurias čia vadina "raudonųjų bloku". Jis tvirtino, kad tas atitrauktų liaudiškas respublikas nuo TSRS politikos, kaip Jugoslaviją. Senato nariai 43 balsais prieš 42 atmetė Dulleso pasiūlymą.

Strauss Pasitraukė

Washingtonas. — L. L. Strauss, Atominės Energijos komisijos pirmininkas, jau pasitraukė. Strauss sakė, kad jis pasiliks tik prezidento Eisenhowerio patarėju.

Munchas. — Munich miestas mini 800 metų sukaktį. Dabar turi 1,000,000 gyventojų.

Buves bankininkas peikia JAV politiką

Washingtonas. — Buves New Yorko mieste bankininkas ir daugelio knygų autorius James P. Warburg smarkiai kritikavo Jungtinių Valstijų užsienio politiką. Jis sakė, kad Amerikos užsienio politika "subankrutavo ir sudaro civilizacijai pavojų mūsų planetoje".

Warburg sakė, kad JAV turi pakeisti savo nusistatymą linkui Tarybų Sąjungos ir eiti prie to, kad panaikintų nesutikimus. Jis sakė, jog Vokietijos apvienijimui

yra reikalinga, kad, pirm visko, visos užsienio armijos būtų ištrauktos iš abiejų Vokietijų. Jis kritikavo Amerikos politiką rėmimo Francūzijos, kuri nori laikyti kolonialeje, padėtyje arabus.

Warburg, tarpe kitko, sakė, kad kaip tik Tarybų Sąjunga pasiūlo praktiškus žingsnius išsprendimui Vokietijoje arba kitų Europoje klausimų, tai Jungtinių Valstijų vyriausybė traukia atgal.

Francūzija gavo \$11,000,000,000

Washingtonas. — Nuo Antrojo pasaulinio karo pabaigos, tai yra, per 13 metų, Francūzija gavo iš Jungtinių Valstijų 11 bilijonų dolerių. Graži "dovana".

Kariniais reikmenimis ji Europoje gavo \$3,921,000,000; jos karui Indokinuose duota militarinių reikmenimis \$1,246,000,000 ir ekonominės pagalbos už \$372,000,000. Ekonominės pagalbos pati Francūzija dar gavo \$3,136,000,000 ir \$2,500,000,000 paskolų.

TSRS SPUTNIKAS BUS JAV MATOMAS

Cambridge, Mass. — Šią savaitę tarybinis sputnikas, kuris sveria arti 3,000 svarų, bus matomas virš Jungtinių Valstijų. Sekmadienį jis skrido virš New Mexico valstijos. Pirmadienį buvo matomas Texas ir Louisiana valstijose. Kitas dienas bus matomas kitur. Jis matomas rytais. Skrenda į šiaurę rytų pusę.

NUTEISĖ TAIKOS ŠALININKUS

Honolulu, Hawaii. — Ir vėl suėmė taikos šalininkų laivelį "Golden Rule", kuriame taikos šalininkai protestuoja prieš atominę bombų bandymus. Teisėjas J. Wiig nuteisė tris po 60 dienų kalėjimo už "teismo paniekinimą". Nuteistieji kreipėsi į Aukščiausią Teismą, reikalaudami nevaržyti laisvės protestuoti.

Washingtonas. — Atstovų butas nubalsavo pakelti valdžios tarnautojams algas 10 procentų. Tas palies 1,000,000 darbininkų.

VARSUVA. — Lenkijos Komunistų partija turi 1,052,800 narių. Laikė apšalimo į prašalino 17 procentų narių.

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų vyriausybė pareiškė, kad palaikys JAV ir Europos Sąjungos nusiūlymą.

TSRS pasiūlymai Brazilijai

Rio de Janeiro. — Tarybų Sąjunga pasiūlė Brazilijai 200,000 tonų aliejaus mainais už kavą, medvilnę ir kokao. Brazilijos vyriausybė svarsto, res pasiūlymas yra priemas.

Pastaruoju laiku Brazilija vis daugiau plečia prekybą su liaudiškoms respublikomis. Jau yra susitarus su Lenkija, Rumunija ir Čekoslovakija kavos pardavimo reikalais.

JUGOSLAVIJOJE DAUG ŽMONIŲ AREŠTUOTA

Belgradas. — Tito šalininkai suareštavo šimtus žmonių. Puola visus, kurie tik pasisako prieš titojų diktatūrą. Areštavo Bože Andrejevą, buvusį Jugoslavijos ambasadorių Irfane, Vlado ir Petro Dapševičius. Petro Dapševičius pirmiau buvo transporto ministras.

KOMUNISTAI KVIEČIA PRIE BENDRO VEIKIMO

Roma. — Italijos Komunistų partija įteikė kairiųjų socialistų (Nenni) partijai pakvietimą bendrai veikti darbo žmonių geroi. Komunistai sako, kad jų ir Nenni partijos parlamento nariai turi susitarti, kaip laikytis parlamente.

DE GALLE JAU DARYS PAKAITAS

Paryžius. — Naujasis Francūzijos premjeras Charles de Gaulle jau pasirengęs daryti naujas reformas. Jis būdamas Alžyre jau privertė sukilusius generolus klausyti įsakymų. Dabar jis jau imsis už su-tvarkymo kitų reikalų.

Pekinas. — Kinijos komunistų dienraštis (Liaudies dienraštis) rašo, kad titoizmas netoleruojamas komunistų eilėse. Jis rašo, kad Tito ir jo sėbrai labai negražiai iškraipo marksizmą.

Winnipegas. — Į Kanadą atvyko Kinijos prekybos atstovai. Jie perka 1,500,000 tonų kviečių.

LAISVĖ

LITHUANIAN
SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVĖ, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.,
under the Act of March 3, 1879.

Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	\$9.00	Canada and Brazil, per year	\$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada and Brazil, 6 months	\$5.50
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year	\$12.00
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months	\$6.50

Petrillo pasitraukė

JAMES C. PETRILLO, Amerikos muzikantų federacijos (American Federation of Musicians) ilgametis prezidentas, pasitraukė iš tos vietos, ją užleisdamas advokatui Hermanui D. Keninui.

Tai buvo padaryta muzikantų unijos suvažiavime Philadelphiaje — suvažiavime, kuris baigėsi praėjusią savaitę.

Amerikos Muzikantų Federacija šiuo metu turi 264,000 narių. Daug jų yra be darbo, o kiti tedirba tik dalį laiko. Kitais žodžiais, organizuoti Amerikos muzikantai gyvena krizę.

Kodėl toji krizė?

Todėl, kad kalbantieji judžiai, radijas ir televizija veja laukan muzikantus. Vis mažiau ir mažiau jų samdoma.

Atsimename, prieš daugiau kaip dvidešimt metų, kiekviena kina teatre būdavo orkestras, o jei ne orkestras, tai bent vienas pianistas akompanuodavo "tyliusius judžius." Dabar viso to nėra.

Kadaise Amerikoje vykdavo daug visokių organizacijų pramogų, pobuvių; vykdavo (vasarą) daug piknikų, kuriuose būdavo sandomi geri orkestrai šokiams. Šiuo metu piknikai beveik visiškai išnyko.

Seniau būdavo orkestrai didesniuose salūnuose, o šiandien labai retai kur tai pamatysi. Karčiamose salūnuose ausį rėžia "kenutu muzika" ("juke boxes").

Plečiantis tarp muzikantų nedarbui, unija nustatė didesnes kainas už muzikantų darbą; be to, nustatyta, kad, samdant orkestrus į bet kokias pramogas, jie privalą turėti ne mažiau kaip tam tikrą skaičių muzikantų. Vadinasi, prieita prie to, kad silpnesnės organizacijos, ruošdamos pramogas, nebepajėgia orkestrų pasisamdyti!

Juo daugiau unija kelia už muzikantų darbą kainas, tuo mažiau organizacijos jų samdos, tuo didesnis nedarbas pasireiškia.

Be to, unijoje prasidėjo niautynės, bylinėjimasis. Visa tai nežada muzikantams gero.

NIEKAS NEGINČIJA, kad Petrillo nekovojo už savo nuijos narių teises. Taip, jis kovojo! Jo pasitraukimas iš prezidento vietos — retas dalykas Amerikos darbininkų unijiniame judėjime.

Sakoma, jis pasitraukęs iš tos vietos dėl seno amžiaus. Gal būt, bet Petrillo pasilieka Chicago muzikantų lokalo prezidentu; ten jis gaunąs \$26,000 algos per metus!

Muzikantų suvažiavimas nutarė mokėti Petrillai amžiną metinę algą po \$20,000 ir išlaidoms pridėk — \$4,000 metams. Bet jis kol kas nuo to atsisakė, pareikšdamas, kad jam užtenkų \$26,000.

Visa rodo, kad Amerikoje muzikantų padėtis nesitaisys. Šiuo metu, kai bendrai nedarbas šalyje yra gero, kai prasiplėtęs, muzikantų padėtis dar labiau pablogės.

Užsidarinėja daugelis naktinių klubų, kurie samdydavo orkestrus. Su tuo, aišku, vis daugiau ir bedarbių eiles yra išmetama ir muzikantų.

Antanas Olis

BIRŽELIO 3 DIENĄ Chicagoje mire Antanas Olis, Chicago's sanitarinio departamento prezidentas, sulaukęs 59 metų amžiaus.

Antanas Olis buvo "tautininkų šulės". Jis net įėjo į "vaduotojų" Amerikos Lietuvių Tarybą. Jis buvo gerokai pasikopėjęs į t.v. "amerikinę politiką" ir daug padėjo visokiems "vaduotojams" įsibriauti pas aukštesnius šalies valdininkus, ypatinai pas republikoniskus.

Bet ne apie tai mums čia norisi rašyti.

A. Olis buvo sūnus Antano Olšausko (kadaise besivadinusio Olševskio), 1902 metais pradėjusio leisti savaitraštį "Lietuva" Chicagoje. Olšauskas buvo įsteigęs ir banką. Laikraštis "Lietuva" ėjo per arti 20 metų. Bankrutavęs bankui, buvo uždarytas ir laikraštis.

Kol "Lietuva" redagavo Dėdė Šernas-Adomaitis, ji buvo įdomus laikraštis.

Olšausko nuopelnas buvo tas, kad jis išleido daug lietuviškų knygų, gerų knygų, pagal aną metą; jis išleido ir A. Lallo paruoštą žodyną, daugelio žmonių naudojamą dar ir šiandien.

A. Olis jau nebegalėjo tęsti pradėtą tėvo darbą, kadangi, kai jis pradėjo mokytis, visas tėvo biznis virto ant šono. Olis dėl to pasirinko advokato profesiją.

Būdamas advokatu, jis veikė tarp lietuvių. Jis puikiai mokėjo lietuvių kalbą. Ir čia jis gali būti daugelį Amerikoje gimusių ir augusių lietuvių pavyzdžiu. Jis sakydavo: tėvų kalbos mokėjimas man sudaro ne tik didelį smagumo, o ir naudą.

Jis buvo tautininkas, bet ne atkaklus. Su juo buvo galima susikalbėti, padiskutuoti. Jis labai neapkętė Grigaičio-Simučio, kaip jis sakydavo, "tos gėgės".

A. Olis buvo prisisiliejęs prie republikonų partijos, ir tai padėjo jam būti išrinktam į Chicago's sanitarinio departamento prezidento vietą, palyginti, žymią vietą.

Kas ką rašo ir sako

PASIGENDA CARIZMO

Chicago's menševikų "Naujienos" (birž. 2 d.) sako Tarybų Sąjungoje nerandantis socializmo nė per nago juodumą. Dabar ten esą daug blogiau, negu buvo caristinėje Rusijoje. Joje, caristinėje Rusijoje, buvo kur kas daugiau laisvų, negu šių dienų Tarybų Sąjungoje.

Mes seniai taip manėme: "Naujienų" redaktoriumi visuomet arčiau prie širdies buvo carizmas, negu socializmas. Gera, kad dabar pats prie to savo tikėjimo prisipažino.

Idomu dar ir štai kas. Gegužės 28 d. "Naujienos" mus užtikrino, kad jų vienminčiai francūzai socializmui jokių būdu neįeis de Gaulles sudaryton vyriausybėn. Betgi, kaip žinia, ton vyriausybėn jau įėjo pats vyriausiasis Francūzijos socialistų lyderis ir buvęs premjeras Mollet!

VATIKANUI NEPĀVYKO

Chicago's "Vilnis," kalbėdamas apie parlamentarių rinkimų rezultatus Italijoje, pastebė:

"Italija yra katalikiška šalis. Vatikanas — katalikų bažnyčios sostas, — tai pabelnai katalikų aukštoji dvasiškija puolė komunistus, agitavo, draudė katalikus nebalsuoti už komunistus. Bet ir to neveizint, komunistai buvo ir pasiliko ant-va didžiausia politinė partija Italijoje."

PASIUTĖ KUNIGAI?!

Brooklyno pranciškonų "Darbininkas" (birž. 3 d.) patiekia turinį laiško, kurį neseniai paskelbė "septyni žymūs vokiečių katalikų teologai (kunigai)." "Darbininkas" pabrėžia, kad šio laiško prasmė yra labai svarbi visiems katalikams!

Tai ką gi tie septyni kunigai pagieda? Jie teisina atominius ginklus ir jų vartojimą. Girdi: "atominių ginklų vartojimas nebūtinai turi prieštarauti dori-

nei tvarkai ir ne kiekvienai atvejui yra nuodėmė." Jie pasisako ir prieš sustabdytą atominių ginklų bandymą.

Jeigu iš tiesų tokio turinio laišką minėti septyni vokiečių katalikų kunigai išleido, tai jie yra pavojingi sutvėrimai. Jie labai patinka lietuviškiems pranciškonams, bet juos pasmerks visa taikos trokštančioji žmonija.

SLIUŽAI IR LIETUVIŠKIEJI HITLERININKAI

Kanadiškis "Liaudies Balsas" rašo:

Tėlas J. Vaičieliūnas, rašydamas apie savo kelionę Jungtinėse Valstijose, pasakoja T. Z. savo pasikalbėjimą su vienu amerikiečiu. Tarp kita ko jis pasakė amerikiečiui ir savo nuomonę apie komunistus. Girdi:

"Komunistai gi išduoda savo tautą priešui ir padeda žudyti savo tėvus, brolius, seseris ir net vaikus. Vaikų žudymu jie panašūs net į kaikiuriuos sliužus, kurie kartais ryja savo vaikus. Bet ir tie biau-rūs sliužai gina savo giminę nuo užpuolikių. Šiuo atveju komunistai stovi žemiau ir už tuos sliužus."

Amerikietis, išklauses šio "apiūdūnimo," gardžiai nusijuokė. Ir kaip nesijuokė. Taip kalbėti rimtas žmogus negali. Taip dar nešaukė nei pats Gebelsas ir jo sėbrai.

Ir kas gi, pavyzdžiui, žudė savo tautiečius ir brolius ir seseris? Kas gi padėjo hitlerininkams žudyti Lietuvos žmones, jei ne tokie ilgaliečiai ir sužievėję atžagareiviai? Kas po karo naktimis užpuldinėdavo nekaltus kaimiečius ir ištisomis seimomis išžudydavo? Juk tai nebuvo komunistai.

Hitleris su savo sėbrais sušidgino, bet atliko jo klapčukų, kurie dar vis tęsia nacių darbą. Ir kas dar pažymėtina, kad tokios pamazgos randa vietą spaudoje, kuri persiata ir krikščioniška, ir demokratinė. Argi dievas apie tokią artimo meilę kalbėjo?

Spiaudymas ant kitų žemina ne tą, ant kurio yra spiaudoma, o patį spiaudytoją.

Mariutei Stanelienei-Paznokaitei mirus

Laisvė pranešė, kad 1958 m. birželio 1 d. Elizabeth, N. J., mirė Mary Stanelienė, po tėvais — Paznokaite.

Pranešimas skaudžiai bakstelėjo ir į mano širdį...

Velionė buvo ne tik Stanelienė, o ir nuosirdi, pasižventusi anų laikų socialistiniame judėjime darbuotoja.

1909 m. man atvažiavus iš Skotijos į Philadelphia, Antanas Stanelis pastikio mane priepilauko, parsivedė pas save (Staneliai gyveno "Kovos" name), širdingai priėmė ir viskuo aprūpino. Stanelių dukrelė, dabartinė Mylda Žukienė, buvo dar tik ketverių metų mergaitė ir padėklavo man gražią lietuvišką kalbą deklamaciją.

Kaip visi trys broliai Staneliai (Antanas ir Petras jau mirę), taip ir Mariutė Stanelienė, nuosirdžiai darėdavosi 1-moj socialistų kuopai. Ypač Mariutė noriai apsiimdavo atlikti bet kokią darbą ir jį atlikdavo gerai. Nebuvo to susirinkimo ar bile parengimo, kuriame nebūtų dalyvavusi ir Mariutė. Keliuose perstatymuose turėjo gan svarbias roles, o Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Kęstučio perstatyme Mariutė nusinėšė visus laurus, Birutės roletę. Abidvi su savo sesele Onute dainavo ir Lyros chore.

Tik Staneliams išsikėlus iš Philadelphiajos ir jos gyvenimo draugui, Antanui Staneliui mirus, kada jos dukrelės Myldutės auklėjimas, jos išmokslinimas ir kiti visi rūpesteliai sugriuvo ant vienos našlės galvos, galima daleisti, kad Mariutė ir prieš savo norą pradėjo atitolti nuo veikimo.

Nors su Mariute Staneliene nesu susitikęs per daugelį pastarųjų metų, bet spėjau, kad Mariutė su savo kilniais idealais — meile savo tautai ir darbo žmoinėms — atgulė ir į grabą...

Širdinga užuojauta ir gilus suraminimas Myldai ir

Walteriui Žukams, velionės seselei Onutei, draugams Staneliams ir visiems velionės artimiesiems!

Ilsėkis, Mariute, savo kelionę atlikus, o mes susikuopsime gyvenimui.

Senas Vincas

Laiškas iš Sibiro

Laisvės skaitytojas Adam Paulukaitis iš Philadelphiajos gavo laišką nuo savo gimnancio Broniaus Pauliukačio iš Sibiro. Laiškas rašytas geg. 4 d. Be asmenis-kų reikalų, rašoma:

"Pas mus dar tik ketvirtą dieną sušilo ir pradėjo sniegas tirpti. Šiaip visa žiema buvo labai žiauri ir šalta, visą balandžio mėnesį šaltis laikė 38-40 laipsnių. Pas mus jau beveik nakties nėra. Pirmą valandą naktį pasidaro truputį tamsiau, bet jau kambaryje lempos nereikia. Nuo gegužės dvidešimtos saulė visai nenusileidžia nei dieną, nei naktį.

"Perskaičius jūsų, dėde, laišką, man pasidarė nejaukus vaizdas, kad šioje aukso šalyje, kurioje jūs gyvenate, atsidurta į tokią sunkią nedarbo padėtį. O ypatinai darbininkų klasei sunku. O pas mus, Tarybų Sąjungoje, šito visai nėra. Pas mus vis dar trūksta darbo jėgų ir yra dideli pareikalavimai darbininkų žiemą ir vasarą.

"Šiomet liepos pabaigoje ar rugpjūčio pradžioje žadų važiuoti į Lietuvą pasižiūrėti, kaip per dešimtį metų suklebėjo gimtoji tėvynė ir kaip man tenai atrodytų. Aš tai dar nevažiuočiau, bet noriu parvežti mamą į lengvesnį klimatą, nes, kaip numatau, ateinančią žiemą jai Sibire bus sunku pernešti šalčius."

Reykjavikas. — Islandija neprileis svetimų žvejų arčiau, kaip 12 mylių nuo savo krantų.

Belgradas. — Kardinolas Stepinac sunkiai serga.

Laiškas Redakcijai

Aš visuomet myliu skaityti apysakas, einančias per Laisvę. Aš jas išsikerpu ir rūpestingai dedu ir užrašau, kokios dienos. Bet kartais pasidaro kokia klaida ir susimaišo. Paskui esti sunku atrinkti. Man rodosi, kad redakcija galėtų pažymėti apysakos lapus 1-2-3-4 ir tt. Šiomis dienomis aš išsiunčiau iš baudžiosios laikų apysaką "Sukilėliai" į Argentina. O tai yra 113 puslapių, ir niekaip negalėjau gerai sutvarkyti. Bet jeigu redakcija būtų pažymėjusi koją apysakos lapą, tai nebūtų jokių keblumų.

Su pagarba,
Laisvės skaitytojas

Imigracija į JAV

Imigracija į JAV, nuolat augdama per kelis paskutinius metus, pasiekė aukščiausią laipsnį iš 30 metų laikotarpio per mokestinius 1957 metus ilgi birželio mėn. 30 d.

Metinis Imigracijos ir Naturalizacijos įstaigų pranešimas rodo, kad per 1957 metus 326,807 imigrantai atvyko į Jungtines Valstijas. Šis skaičius yra 25,000 didesnis už 1956 m. skaičių ir 80,000 didesnis už 1955 m. Tikrumoje, 1957 m. imigrantų skaičius yra didesnis už bet kuriuos metus nuo 1924 m., nuo kvotos akto veikimo pradžios, išskyrus 1927 m., kai buvo priimta 3,55,175 imigrantai.

Nors iš viso 154,657 kvotos vizų yra paskirta pagal Imigracijos ir Naturalizacijos Akta, iš jų tik 97,000 buvo išnaudotos.

Nekvotiniai imigrantai

Nekvotinių imigrantų, priimtų į Jungtines Amerikos Valstijas, 1957 m. buvo truputį mažiau — 228,689, palyginus su 232,315 imigrantais 1956 m., arba 2,626 imigrantais mažiau. JAV piliečių žmonės, vyrai ir vaikai sudarė 14% iš visų nekvotinių imigrantų. Iš 111,344 asmenų, priimtų iš Vakarinių kraštų, 49,154 atvyko iš Meksikos ir 33,203 iš Kanados.

Geriausieji Lietuvos muzikos kolektyvai

Rašo M. ROLNIKAITE

Praėjusiame Visasąjunginiame Tarybų Sąjungos muzikos kolektyvų festivalyje, kuriame dalyvavo teatrai, ansambliai ir chorai, Lietuvai atstovavo Valstybinis Akademinių operos ir baletu teatras, nusipelnęs Valstybinis liaudies dainų ir šokių ansamblis, nusipelnęs Valstybinis choras ir Valstybinės filharmonijos styginių muzikos instrumentų kvartetas. Tai geriausieji respublikos muzikos kolektyvai, ir jų pasiekimai susilaukė festivalyje aukšto įvertinimo.

Aukštai įvertinti

Daugybė žiūrovų, taip pat kritikai, dalyvavusieji aptariant spektaklius TSRS Kultūros ministerijoje, vieningai pažymėjo, jog kompozitorių muzika talentinga ir jog Valstybinis Akademinių operos ir baletu teatras pasiekė aukštą profesinę kultūrą. Šio teatro trupės parodė Maskvoje V. Klovos operą "Pilėnai" ir J. Indros baletą "Audronė". Abu spektakliai susilaukė labai aukšto įvertinimo.

Toli už respublikos ribų

yra žinomas Valstybinis liaudies dainų ir šokių ansamblis, kuriam vadovauja kompozitorius Jonas Svedas. O pačioje Lietuvoje sunku rasti tokį kampeį, kur neskambėtų šio ansamblio atliekamos dainos. Lietuvos širdžiai brangus ir artimas turtingasis šio ansamblio repertuaras, nes jo pagrindą sudaro senovinės bei dabartinės liaudies dainos ir šokiai, taip pat kūriniai liaudies instrumentams (kanklėms, birbynėms, skudučiams, lumzdelėms ir kt.). Jis ne kartą koncertavo Maskvoje ir Leningrade, gastroliavo Ukrainoje, Baltarusijoje, Latvijoje, Estijoje, Užkaukazės respublikose, o pereinamais metais buvo nuvykęs gastroliams į Lenkiją. Kaip ir operos ir baletu teatras, dainų ir šokių ansamblis Visasąjunginiame festivalyje nusipelnė I kategorijos diplomą.

Šaunusis choras

Lietuvos Valstybinis choras, kuriam vadovauja kompozitorius K. Kavėkas, taip pat respublikoje populiarius. Meno atžvilgiu tai subrendęs, pajėgus ir dar-

nus kolektyvas, turintis gerą orkestrą. Jis koncertuoja ne tik respublikoje. Jo atliekamos lietuviškos dainos skambėjo daugelyje Tarybų Sąjungos miestų: jų klausėsi Ukrainos šachtininkai, Užkaukazės vyndariai, kašmyrinių Pabaltijo respublikų žvejai, leningradiečiai, maskviečiai. Ir kur choras nepasirodytų, jo koncertai visada turi didelį pasisekimą. Šio kolektyvo repertuare yra daugiau kaip 300 dainų, taip pat ir tokie dideli kūriniai ir simfoniniai orkestrui, kaip Bethoveno devintoji simfonija, Mocarto Rekviam, Haidno oratorija "Metų laikai", Račično kantata "Tarybų Lietuva".

Didelę pagalbą šis choras teikia saviveiklos kolektyvams. Kai ruošiamasi respublikinėms dainų šventėms, jis važinėja po respubliką, supažindina saviveiklos kolektyvus su dainų švenčių programa, rengia kūrybinius susitikimus su saviveiklos choralais, konsultuoja juos.

Visasąjunginio muzikos kolektyvų festivalio dieno-

mis choras atliko 2rą gastrolinį turnė po Tarybų Unioną ir Moldaviją, kur pasirodė su lietuvių chorinės muzikos koncertais ir dalyvavo simfoniniuose koncertuose. Šios choro gastrolės, kaip ir pirmesnės jo gastrolės kitose respublikose bei koncertai Maskvoje lietuvių literatūros ir meno dekadados dienomis, susilaukė praėjusio festivalio žiuri aukšto įvertinimo. Choro kolektyvas iškovojo sau II kategorijos diplomą.

Plačiai išgarsėjęs

Lietuvos Valstybinės filharmonijos styginių muzikos instrumentų orkestras — vienas jauniausių respublikos muzikos kolektyvų. Jis susideda iš gabių muzikantų, Vilniaus Valstybinės konservatorijos auklėtinių. Tokie yra Eugenijus Paulauskas, Kornelijus Kalinauskaitė, Jurgis Fledžinskas ir Mykolas Šenderovas. Per vienuoliką savo koncertinės veiklos metų kvartetas išpopuliarėjo ne tik Tarybų Lietuvoje, o ir kitose tarybinėse respublikose. Jis dalyvavo pereinamais metais įvykusioje lietuvių kultūros dekadadoje Lenkijoje.

Šio kolektyvo repertuare — visi lietuvių tarybinių kompozitorių kvartetai ir kvintetai, taip pat klasikų ir įvairių tarybinių respublikų kompozitorių kūrinių. Dirbdami kartu su kvartetais, kompozitoriai K. Galauskas, A. Klenickis, E. Balsys parašė savo styginių kvartetų, o kompozitorius S. Vainūnas — fortepijoninį kvintetą, kurį atliekant dalyvauja jis pats.

Visasąjunginio muzikos kolektyvų festivalio dienomis stiginų instrumentų kvartetams supažindinti su naujaisiais lietuvių kompozitorių kūrinių Latvijos, Estijos, Gruzijos, Armėnijos ir Azerbaidžano gyventojus. Šios gastrolės turėjo didelį pasisekimą, ir neseniai Vilniuje kvartetui buvo įteiktas Visasąjunginio festivalio I laipsnio diplomai.

Paryžius. — De Gaulle kalbos turinys nustebino tūlus Prancūzijos buržuazinius politikierius.

Taipei, Formoza. — Prieviso falšųvų Jungtinių Valstijų pinigų.

IVAIRUMAI

SURADO MIEGLIGĖS KALTININKA

Kalifornijos universitete Dr. W. C. Reeves išaiškino, kaip gaunamos žiemos laiku miegligės. Iki šiol mokslas žinojo, kad miegligę gauna nuo "Culex tarsalis" uodo įkandimo.

Bet tie uodai įkanda tik vasaros metu. Dabar Dr. Reeves išaiškino, kad tie uodai puola paukščius, o labai retai žmones. Bet yra paukščiai, kurie iki mirties turi savyje miegligės nuodų, bet patys nemiega. Vienok, jeigu tokius paukščius suvalgo žmogus, tai jis su- serga mieglige.

PIRMIEJI AMERIKOS METALINIAI PINIGAI

Senovėje savo pinigus gaminosi ne vien karaliai, bet grafi, kunigaikščiai, bažnyčios, pirkliai. Dabar juos gamina tik valdžia. Dabar 500 metų, kai Amerika atrasta, tai Amerikoje neseni ir pinigai.

Tiesą, tuojau, kai tik Amerikoje atsirado didesnės ispanų, portugalų, francūzų, anglų, hollandų ir kitų kolonijos, tai atsirado ir metaliniai pinigai, bet jie buvo tu šalių, kurių buvo kolonijos.

1792 metais Jungtinių Valstijų Kongresas nutarė, kad būtų gaminami metaliniai pinigai, ir tuojau Philadelphiaje buvo įsteigtas jų gaminto fabrikas. Pirmieji

metaliniai pinigai buvo gaminti 10 centų sidabriniais, kuriuos tada vadino "disme," o vėliau pakrikštijo į "dime." Tų pačių metų pabaigoje pradėjo gaminti centus ir puscentus.

Kongresas buvo nutaręs gaminti "gold eagle" (\$10 vertės), "half eagle," "quarter eagle," "dollar," "half dollar," "quarter" ir "dime" pinigų.

Dabar Jungtinės Valstijos į metus pagamina mažiau 1,000 milijonų įvairių metalinių pinigų.

KIAUŠINIS YRA VISŲ MOTINA

Kiaušinis yra motina kiekvienos gyvybės. Tik ta gyvybė kiaušinyje prasideda ne vienodai. Vienų gyvybė prasideda "padėtame" kiaušinyje nuo šilumos, o kitų — motinos ysciuje.

Padėti kiaušiniai turi kiaušinių lukštą. Iš tokių kiaušinių jauniklius išperi patelės, šildydama juos savo kūno šiluma, saulės šiluma arba mechaniskų prietaisų šiluma. Paprastai laukinės paukštės deda ne daugiau kiaušinių, kaip jų gali uždengti.

Kiaušinio centras — trynys, tai svarbiausia kiaušinio dalis. Ten ir prasideda gyvybė. Yra baltymas — maistas, o taipgi ir oro patalpuskė. Vėliau jauniklis kiaušinyje oro gauna per jo lukštą.

Daugiausia kiaušinių (perų) padeda žuvis. Austrė ("oisteris") yra visų derlingiausias, nes į metus laiko padeda iki 60,000,000 kiaušinių.

VOLGOS — BALTIJOS JŪROS KANALAS

Volgos — Baltijos jūros kanalas — viena didžiausių šestojo penkmečio statybų. Šis kanalas sujungs Baltijos jūrą su Juodąja, Kaspijos ir Baltąja jūromis.

Volgos — Baltijos jūros kanalas bus įrengtas ežeriniame krašte, sudarančiame didžiulį netaisyklą. Keturkampis, kurio kampai sieks šiaurėje Petrozavodsko ir Kargopolio, o pietuose — Čerepoveco ir Vologdos miestus.

Šio krašto centre yra Baltasis ežeras. Kanaly ir upių sistema jungia jį su Onegos ir Ladogos ežerais, o Šeksnos upė — su Volga. Tai ir yra senasis kelias — Marijos sistema, kuri siejo Volgą su Neva ir Nevą su Suchoma ir Šiaurine Dvina.

Sis kanalas, kuriam jau sukako 150 metų, buvo rekonstruotas 1896 metais, tačiau jo plotis ir gylis, taip pat šliuzų matmenys seniai nebeatitinka vandens transporto reikalavimų. Naujasis kanalas vietoj 39 turės tik 9 šliuzus, kurie visi bus valdomi automatiškai.

Įrengus Volgos — Baltijos jūros kanalą, ežeringasis kraštas gaus didžiulius kiekius elektros energijos, kurią tieks naujos hidroelektrinės.

AKRONAS IR DETROITAS

Akronas ir Detroitas — tai du miestai, kurių industrija paki nkyta automobilių ir sunkvežimių gamybai.

AKRONAS yra gumos pramonės centras. Ten pagaminama pusė Jungtinių Valstijų gumos. Miestas naujas, įsteigtas tik 1825 metais prie Cuyahoga upės. Jis dabar turi jau virš 300 tūkstančių gyventojų.

Tai centras Goodyear Co., United States Rubber Co., Firestone Tire Co. ir kitų gumos kompanijų. Nemažą rolę šios kompanijos vaidina ir sukilime prieš Indoneijos liaudies valdžią.

Lietuvių Akronė yra nepersidariusia. Silpnas ir darbininkiškas judėjimas. Kiek geriau laikosi savišalpos organizacijos.

DETROITAS, tai ketvirtas didmiestis Jungtinėse Valstijose. Jis turi apie 2,000,000 gyventojų. Įsteigtas 1701 metais prie St. Clair ežero ir Detroit upės, kuri teka tarpe St. Clair ir Erie ežerų.

Detroitas užima 140 kvadratinę mylių plotą. Prie vandens turi 11 mylių ilgį, kas duoda gerą progą įrengti prieplaukas. Parkai užima 3,500 akrų. Bell sala, kuri yra puiki poilsio vieta, turi 1,000 akrų.

Detroito pirmieji gyventojai buvo francūzai, kurie prieš 250 metų įsteigė tvirtovę ir uždarė Detroit upės susisiekimą tarpe St. Clair ir Erie ežerų. Ilgai ėjo varžytinės tarp francūzų ir

anglų. Į tą kovą abi pusės įtraukdavo ir indėnus. 1760 metais anglai įveikė francūzus.

Bet Detroitas dar tebebuvo kaimas, nes 1778 metais jame gyveno tik iki 300 žmonių. Po revoliucijos ir po ilgų kovų anglai 1796 metais pasitraukė į Kanadą.

Detroitas ėmė sparčiai augti tik prieš 50 metų, kada išsivystė automobilių industrija.

Dabartiniu laiku Detroitas yra centras General Motors Corp., Ford Motor Co., Chrysler Motor Corp., Hudson Motor Co., Packard Motor Car Co., ir kitų.

Milžiniška dauguma darbininkų dirba automobilių industrijoje. Dabar Detroitas siauriai didelis nedarbas, yra apie 300,000 bedarbių.

Detroitas yra didelė lietuvių kolonija. Pažangūs lietuviai turi klubus, LLD, LDS kuopas ir kitokias organizacijas. Savo laiku buvo pileidžiama, kad Detroitas gyveno apie 10,000 lietuvių.

V. S. BELGIJOJE LAIMEJO KATALIKŲ PARTIJA

Bruselis. — Parlamentarinius rinkimus laimėjo Krikščionių-Katalikų partija. Dabar parlamente ji turės 104 atstovus iš 212. Socialistų partijos balsai mažėjo. Ji bus antroji parlamente partija su 84 atstovais. Komunistai turės tik du atstovus.

LAISVĖS REIKALAI

Iš pikniko, įvykusio Baltimore, Md., Birželio 1 d., Antanas Bimba pridavė se-kamai:

Ona ir Juozas Deltuvai... \$50.00
S. J. Baltimorietis... 45.00
Jonas Kasparavičius... 15.00
St. Joniškietis,
Washington, D. C. ... 10.00
Alena Kušleikienė,
Philadelphia, Pa. 10.00
J. Stanys 5.00
Kazys Lopata 5.00
M. Kuchins 5.00
P. Paserskis 5.00
J. Mikitas, Phila., Pa. . 5.00
R. Merkis, Phila., Pa. . 5.00
A. Stanton 5.00
Povilas Gričiūnas 5.00
Ann Zemaits 5.00
Rygiškis 5.00
Helen Wood 5.00
Mr. ir Mrs. Tureikis,
Philadelphia, Pa. 5.00
F. P. Walant, Phila., Pa., 5.00
Frances ir Juozas
Deltuvai 5.00
Katriutė Kupris 5.00
J. Jacobs 3.00
Raymond 2.00
Ursulė Žilinskienė 2.00
Juozas Bubnys 2.00
Philadelphietis 2.00
J. Baranauskas,
Hi-Nella, N. J. 1.00
Draugė X 1.00

PRIETELIŲ KLUBAS

Už 1958 metus į Prietelių Klubą duokles pilnai užsimokėjo mūsų veiklus vajininkas ir rėmėjas Juozas Mažeika, Pittsburgh, Pa., viso \$25.00.

Kitos, atskiros aukos, gautos nuo:

Iš N. J. pikniko .. \$63.00
Per S. Penkauską, Lawrence, Mass. (iš banketo) 20.00
Anna Globich, Dallas, Pa. (atminčiai vyro Vincento) 10.00
Moteryų Klubas (per A. Kazilionis), Cleveland, Ohio 8.50
K. Burnako, Schenectady, N. Y. 2.00
Po \$1: Stanley Urbelis, Aurora, Colorado; Antanas Usas, Easton, Pa.; A. Goutausas, Stevensville, Mich.; A. M. Shultz, West Linn, Oregon; Iz. Szinkūnas, Franklin, N. J.; Elizabeth Gavėnas, Pittsfield, Mass.; Joseph Evans, Gardner, Mass.; John Laurinaitis, Thomas, W. Va.

—:—

Širdingai dėkojame viršminėtiems prieteliams už paramą laikraščiai

Laisvės Administracija

STUD. SAVIVEIKLOS SCENOJE

Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto studentai - saviveiklininkai pastatė runumų rašytojo T. Matašesku 3-jų veiksmų komediją "Titaniko valsa."

Studentai šį veikalą parodys taip pat Kaune, Klaipėdoje ir kituose respublikos miestuose.

Pekinas. — Kinija jau turi 650,000,000 gyventojų.

Pasaulinėje Briuselio parodoje vaizdai ir ispūdžiai

Rašo J. MANIUSIS

Neseniai Belgijos sostinėje Briuselyje buvo atidaryta Pasaulinė paroda. Ją jau aplankė pirmoji tarybinė turistų grupė, jų tarpe penki žmonės iš mūsų Lietuvos. Norėčiau trumpai papasakoti savo ispūdžius apie šią parodą.

Erdviame Heizelio parke, 200 hektarų plote, pastatyta daugybė įvairių pasaulio šalių paviljonų. Daugiausia pastatų iš metalo, stiklo ir plastmasės. Jie yra tiesių linijų, atvirų konstrukcijų, be ypatingų pagraži-nimų, paprastai, patrauklius, gražius. Kiekviena šalis išlenkė ir sujungė metalą su stiklu pagal savo architektūrinį ir tautinį skonį. Ypač didingas ir kartu lengvas atrodė didelis, erdvas, šviesus ir gražus TSRS paviljonas, kurį suprojektavo tarybiniai architektai ir inžinieriai. Jo sienos padarytos iš aliuminio ir stiklo. Paviljono ilgis — 150 metrų, plotis — 72 metrai ir aukštis — 22 metrai. Stogas ir sienos pakabinti ant lynų, nusileidžiančių nuo astuonių porų plieninių atramų. Prie paviljono yra 950 vietų kinoteatras ir 300 vietų restoranas. Priešais jį jima į paviljoną stovi 60 metrų aukščio obeliskas, kurio viršuje plevėsuoja TSRS valstybinė vėliava.

Paprastų ir originalių architektūrinių formų yra Anglijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Olandijos, Lotynų Amerikos šalių paviljonai.

Amerikos paviljonas

JAV paviljonas — apkritas, origin alios konstrukcijos su ornamentais iš metalo ir specialios plastmasės. Tai tartum išskleis-

ti metaliniai sparnai, besiremiant viena kolona.

Skandinavijos kraštų mediniai paviljonai atrodė patraukliai. Parodos panoramoje ypatinga architektūrinė forma išsiskiria didingas "Atomiumo" pastatas, turįs daugiau kaip 100 metrų aukščio. Jį sudaro devyni didžuliai metaliniai rutuliai, sujungti stambiais vamzdžiais, kuriuose nutiesti eskalatoriai arba greitieji liftai. "Atomiumo" pastatas plačiai reklamuojamas spaudos puslapiuose, atvirlaiskiuose ir pašto ženkluose. Miniatiūrinį jo maketą galima nusipirkti parduotuvėse ir kioskuose, kur pardavinėjami suvenyrai.

Beveik per visą parodą aukštai nutiestas pakabinamas kelias, juo nuolat juda nedidelės dvivietės vagonėlės, iš kurių galima apžvelgti visą parodą. Yra didelis kelias lengvąjį transportui, įrengti baseinai su fontanais, pasodinta daug žaliųjų sodinių ir gėlių, praplatinti ir rekonstruoti privažiavimo į parodą keliai. Dešimt monumentalų įvairaus stiliaus vartų atidaryti iš visų parodos pusių.

Parodos atidarymas

Mes atvykome į parodą balandžio 17 d., tai yra jos atidarymo dieną. Į Auditoriją — susirinkimų salę — atvyko Belgijos karaliaus Boduenas su palydovais. Po tam tikrų ceremonijų jis atidarė parodą.

Vidurdienį, iškilmingai dalyvaujant daugybei žmonių, buvo atidarytas tarybinis paviljonas. TSRS paviljono sales tuojau užtvindė gausybė žiūrovų iš įvairių pasaulio šalių. Erdviose

paviljono salėse išstatyta nepaprastai daug eksponatų. Norint juos visus apžiūrėti, reikia nužygiuoti apie 6 kilometrų kelią.

Vidurinės salės centre, didžiulio pano "Maskva" fone, stovi monumentalus 8 metrų aukščio V. Lenino figūra, — skulptoriaus M. Manizerio darbas. Priekinėje salėje dvi skulptūros — darbininko ir kolūkietės. Šoninėse sienose — dailininko Sierovo paveikslas "V. Leninas kalba II Visasąjunginiame Tarybų suvažiavime," dideli pano "Už taiką" ir "Taikai statyba."

Paviljono viduje

Paviljone yra 18 skyrių, kur gražiai ir įtikinamai parodyti TSRS visuomeninė ir valstybinė santvarka, prekybiniai ir ekonominiai ryšiai, naujausi pasiekimai mokslo ir technikos, pramonės ir žemės ūkio, kultūros, švietimo ir sveikatos apsaugos srityse.

Centrinėje salėje lankytojai su dideliu susidomėjimu stebi dirbtinių žemės palydovų modelius. Prie palydovų — mūsų mokslo ir technikos didingiausio pasiekimo — visada gausu lankytojų.

Skyriuje "Atominė energija taikiems tikslams" žiūrovai mato Tarybų šalies laimėjimus šioje srityje.

Lengvosios pramonės skyriuje plačiai eksponuoti įvairūs kailiai, drabužiai, avalynė, vilnonės ir šilkinės medžiagos. Lankytojai domisi ir mūsų maisto pramonės eksponatais — įvairiais vynais, dešromis, konservais, duonos ir pyrago gaminiais.

Įdomūs skyriai "Švietimas" ir "Mokslinio tyrimo darbas TSR Sąjungoje."

Lankytojų dėmesį atkreipia TSRS kultūros skyrius — literatūros, muzikos, teatro, kino, dailės, taikomosios dailės ir liaudies kūrybos eksponatai.

Vaidingai parodyti geriausi mūsų šalies kurortai ir darbo žmonių poilsio vietos. Kurortų diagramos patraukia daugelio žiūrovų dėmesį. Gausybė žmonių susitelkia prie Maskvos valstybinio universiteto, Lenino vardo Centrinio stadiono Lužnikuose, metro stotijų "Komsomolskaja" ir "Krapotkinskaja" maketų.

Dideli laimėjimai

Atskiroje salėje eksponuoti mūsų laimėjimai medicinos, radiotechnikos ir televizijos srityje. Čia demonstruojama daug įvairių televizorių, radijo imtuvų, fotoaparatus, muzikos instrumentų, gydymo aparatūros ir vaistų.

Šalia paviljono pastato parodyti mūsų pasiekimai naftos gavybos srityje ir žemės ūkio technika. Atskiroje patalpoje po žeme labai įdomiai parodyta TSRS anglies pramonė. Prie įėjimo guli didžiulis anglies luitas su įtikinamais anglies gavybos skaičiais:

1913 m. — 29.2 mil. tonų,
1957 m. — 463.4 mil. tonų.

Nusileidžiame į kasyklą. Tai tikra gerai įrengta kasykla, kurioje visi darbo procesai mechanizuoti. Čia galima matyti naujausius anglies gavybos kombinate Dombas-2, gręžimo stakles BVU, kilnojamuosius kranus M-36k, hidraulinius ramsčius, gerą ventiliaciją su dulkių gaudikliais, saugumo technikos prietaisus. Lankytojus žavi mūsų ang-

lies gavybos technika ir šachtininkų gyvenimo sąlygos.

Atitinkamose paviljono salėse atsispaudo TSRS Kultūrinė - buitinė statyba, butų maketai, darbo žmonių gerovės augimas, profsąjungų darbas, moterų padėtis, rūpinimasis vaikais, architektūros paminklų apsauga, sportas, medžioklė. Dešimtys tūkstančių eksponatų puošia tarybinio paviljono sales.

Tarybinis paviljonas neabejojamai geriausias visoje parodoje. Nuo ryto ligi vakaro čia gausu žmonių. Atsiliepimų knygoje šimtai įrašų: "TSRS paviljonas — geriausias ir turtingiausias visoje parodoje," "Rusų paviljonas puikus," "Tęgiuvoją TSRS" ir t. t.

Paviljono vadovybė kasdien leidžia laikraštį "Sputnik" 6 kalbomis — rusų, prancūzų, anglų, vokiečių, flamandų ir italų.

Amerikos paviljonas

JAV paviljonas yra netoli tarybinio paviljono. Prie įėjimo guli didelė, maždaug 3 metrų skersmens trinka, nuplauta nuo Kalifornijos medžio. Salės viduje — didelis, pilnas vandens baseinas, šalia kurio yra pliažas su visa jo butaforija. Per tiltelį į baseiną prožektorius šviešoje iš lėto leidžiasi nusidažiusios moterys, vilkinčios madingais drabužiais, pasiūtiomis Nujorko atelje. Šis vaizdas ilgai demonstruojamas kasdien. JAV paviljone, be spalvotos televizijos, atminties mašinos ir chloromato, daugiau nieko įdomaus nėra. Paviljonas pustūstis — nėra technikos, beveik nėra pramonės eksponatų, o vadinamasis amerikinis gyvenimo būdas nedaug ką tedomina. Lankytojai išeina iš paviljono visiškai nusivylę.

Anglijos paviljonas įrengtas įdomiai ir turtinai. Čia yra daug sunkiosios, lengvosios ir maisto pramonės eksponatų. Žiūrovų dėmesį patraukia 250 ir 400 tūkstančių kilovatų galios atominių elektrinių modelių, naujo tipo reaktoriaus helio sintezės reakcijos, uždelsti modelis, reaktorių lėktuvų motorai, naujų lėktuvų, dviaukščių autobusų modeliai, sanitarinės technikos įrenginiai, pagaminti iš polileno, vilnonių dirbinių stendai, daugybė įvairių apyvokos daiktų.

Čekoslovakijos paviljonas pelnytai laikomas vienu iš geriausiųjų parodos paviljonų. Originaliai ir su meile čeki aprodė savo pasiekimus pramonės, žemės ūkio, mokslo, kultūros ir meno srityse. Lengvoji pramonė puikiai pavaizduota metų laikais. Pavasaris, vasara, ruduo ir žiema — visa tai meniškai pavaizduota atitinkamomis lengvosios pramonės prekėmis.

Vengrijos paviljonas įrengtas šūkiu: "Ką davė mažoji tauta visam pasauliui." Paviljone daug mašinų, įvairių staklių, daugelis automatinio staklių veikla. Čia nebologai pavaizduoti tikslieji matavimo aparatai, televizoriai, radijo imtuvai, meteorologiniai prietaisai ir geodeziniai instrumentai.

Šveicarijos paviljone mes matėme daug matavimo prietaisų, skaičiavimo mašinų, įvairiausių laikrodžių. Su dideliu susidomėjimu stebėjome veikiantį aparatą skysčiams kristalizuoti.

Olandų kova su jūra

Niderlandų paviljonai gerai vaizduoja darbščius olandų kovą su jūra. Yra žinoma, kad Olandija yra žemiau jūros lygio, o jos

krantus saugo nuo jūros bangų gelžbetoninės sienos. Olandai nuolat kovoja su jūra tam tikromis užtvankomis, kasmet iškovodami iš jos dešimtis tūkstančių hektarų derlingos žemės. Olandijoje gerai išvystyta gyvulininkystė. Olandų viešlės karvės, kiaulės, vištos patraukia daugelio žiūrovų dėmesį. Neblogai pavaizduota pramonė ir žemės ūkis. Ypatingą dėmesį mes atkreipėme į melioracijos mašiną, kuri kasa siaurą 25 cm pločio tranšėją, kloja drenazą vamzdžius ir juos užkasa. Jos našumas — ligi 2.5 km per 8 valandas. Ją aptarnauja 5 žmonės. Tokias mašinas gera būtų turėti ir tai leistu žymiai padidinti melioravimo darbų apimtį ir tempus.

Apsilankėme mes ir savotiškame "Atomiumo" pastate. Daugelis jo sferų dar neįrengtos. Šį paviljoną įrengia TSRS, JAV, VRF, Belgija ir Italija. Nepaprastai domina žiūrovus urano skaidymo procesai, atominiai reaktoriai, aparatai atominių procesų impulsams registruoti bei atominė technika. Daugelio lankytojų dėmesį patraukia Westinghouse firmos (JAV) naujo tipo reaktoriai ir laivo atominio variklio modelis (Olandija).

Mums pavyko aplankyti ir Mokslo rūmus, nors jie kol kas oficialiai neatidaryti. Juose yra skyriai: "Atomai," "Molekulė," "Kristalai" ir "Gyvoji ląstelė." Tarybų Sąjungos mokslininkai čia sudėjo eksponatus iš 35 probleminių darbų fizikos, chemijos ir biologijos srityse. Meno rūmuose eksponuoti daugelio pasaulio šalių kūrinių. Geriausi tarybinių dailininkų ir skulptorių kūrinių patraukia daugelio lankytojų dėmesį.

3 p.-Laisvė (Liberty)—Antradienį, birželio, (JUNE) 10 1958

Takais takeliais į didį kelią

(Taša)

Dėl santykių su senuoju Komjaunimo CK buvo priimtas toks nutarimas:

“Sąryšy su tuo, kad senasis Komjaunimo Centro Komitetas, veikusių le-galėse sąlygose, dabar iširo... konferen-cija randa būtinu pripažinti laikinąjį Lietuvos Komjaunimo Centro Biurą, ku-ris privalo vesti visą darbą iki visos Lie-tuvos komjaunimo konferencijos arba suvažiavimo sušaukimo...”

Toliau buvo išklaustas Tarptautinio komjaunimo kongreso delegato — Juozo Greifenbergerio — pranešimas. Jis pa-skelbė, kad Lietuvos ir Baltarusijos Komjaunimo sąjunga yra priimta į Ko-munistinio Jaunimo Internacinolo eiles.

Si konferencija nusprendė pritarti vi-siems Tarptautinio komunistinio jaunimo kongreso nutarimams ir rezoliuci-joms, pasveikinti tarptautinį proletaria-to jaunimą ir išreikšti savo solidarumą jo kovoje dėl pasaulinio proletariato iš-laisvinimo.

Vienas iš svarbiausių organizacinės konferencijos klausimų buvo Lietuvos komjaunimo programos klausimas. Jos pagrindu buvo priimta Rusijos komjaunimo programa, tik kai kurios vietos pri-taikytos darbui nelegaliose sąlygose.

Delegatų į Rusijos komjaunimo pasi-tarinimą buvo išrinktas Juozas Greifen-bergeris.

ORGANIZACINIS KOMJAUNIMO SĄJUNGOS STIPRĖJIMAS

Iki 1920 m. liepos mėnesio beveik vi-suose Lietuvos miestuose, didesniuose miesteliuose ir kai kuriuose kaimuose buvo įkurtos komjaunimo kuopelės, todėl būtinai reikėjo sudaryti raj-onus ir jų vadovaujančius organus. Aplankyti visas kuopelės Centro Biuro nariams, kaip tai darydavome iki tol, dabar buvo jau neįmanoma. Miestų komjaunimo organizacijos taip pat negalėjo vadovauti visam jų darbui. Reikėjo su-šaukti komjaunimo kuopelių atstovus į komjaunimo rajonų konferencijas. 1920 m. pabaigoje ir 1921 m. pradžioje buvo ruošiasi praveisti rajonų konferencijas ir rajonų komitetų rinkimus.

1920 m. liepos mėn. įvyko pirmoji Kauno rajono komjaunimo konferencija, kurioje dalyvavo du Kauno miesto dele-gatai ir po vieną Jonavos, Vilijampolės, Panemunės, Ukmergės delegatai. Centro Biuro atstovai buvo Juozas Greifenber-geris, Liova Šapira ir aš. Juozui teko padaryti pagrindinius pranešimus.

Buvo daug kalbėta pačiu aktualiausiu klausimu — dėl darbininkų jaunimo sek-cijų prie profsąjungų organizavimo. Mums tai buvo visai naujas dalykas, ne-turėjome jokios patirties šiame darbe. Teko dirbant įsukti to darbo metodų. Šioje konferencijoje taip pat buvo tar-tasi dėl darbo kaimo jaunimo tarpe, ku-ris buvo visai apleistas, ir todėl drau-gams, gyvenantiems provincijoje, teko išklausti daug pastabų.

Į komjaunimo Kauno rajono komite-tą buvo išrinkti Liova Šapira, Aizikas Lifšicas, Rada Vidisaitė ir Vulfas Ši-mensas.

1920 m. rugpiūčio mėn. 24 d. įvyko pirmoji Suvalkijos rajono komjaunimo konferencija. Šioje konferencijoje taip pat buvo svarstomi labai aktualūs klau-simai, susiję su jaunimo sekcijų prie prof-sąjungų organizavimu. Tokios sekcijos tuo metu jau buvo sudarytos Marijampolėje ir Vilkaviškyje. Konferencijoje dalyva-vo Marijampolės, Vilkaviškio, Gižų, Naumiesčio kuopelių atstovai. Buvo iš-rinktas pirmasis komjaunimo Suvalkijos rajono komitetas.

PIRMOJI LIETUVOS KOMJAUNIMO SĄJUNGOS KONFERENCIJA

1920 m. spalio mėn. pradžioje įvyko pirmoji visos Lietuvos Komjaunimo są-jungos konferencija. Kauno organizaci-jai atstovavo Aizikas Lifšicas, Rada Vi-disaitė, Vilniaus — Vinogradovas, Rokiš-kio ir Dotnuvos kuopelės — Matas Mic-kiš ir Povilas Sklėrius, Marijampolės or-ganizacijai — Pranskus — Žalionis-Ans-kaitis, Vilkaviškio — Staklickis, Šiaulių — Každelis. Panevėžio kuopelės atstovo pavadėdė neatsimenu. Be delegatų, kon-ferencijoje dalyvavo dar visi trys Centro Biuro nariai (Juozas Greifenbergeris,

Liova Šapira ir aš) ir Krolis Požela — Lietuvos Kompartijos Centro Biuro at-stovas.

Konferencija vyko Kaune, senamies-tyje, mažame mansardos kambarėlyje. Buto šeimininkui buvo pasakyta, kad čia rengiamos vardinės. Rinkomės dienos metu. Prieš pradėdant posėdį Juozas Greifenbergeris pagrojo mando-lina, o kelios poros pašoko. Kambarėlyje buvo labai ankšta ir tvanku, nors atli-darėme langą. Juozas sėdėjo prie lango, klausėsi ir visą laiką tyliai brazdeno mandolina, stebėdamas gatvę. Jeigu kas eidavo į kiemą, jis pradėdavo garsiau skambinti, tai reikė, kad reikia pritilti.

Pirmoji Lietuvos Komjaunimo konfe-rencija apsvarstė daug principinių klau-simų, patvirtino komjaunimo sąjungos programą, kuri buvo priimta Vilniaus komjaunimo konferencijoje, ir įstatus. Pranešimą apie tarptautinę padėtį pa-darė Komunistų partijos CB atstovas Karolis Požela. Apie Berlyne įvykusį Komjaunimo Internacinolo kongresą ir jo nutarimus papasakojo Juozas Grei-fenbergeris. Jis pranešė konferencijai, kad Lietuvos ir Baltarusijos sąjunga yra priimta į Komunistinį Jaunimo Interna-cionalą. Vėliau buvo išklausti praneši-mai iš vietų, ir paaiškėjo, kad labai ma-žai dirbama žemės ūkio darbininkų jau-numenės tarpe. Buvo priimtas nutari-mas, kaip vienas iš svarbiausių komjaunimo uždavinių, — ryžtingai griebtis dar-bo kaimo jaunimo tarpe. Su dideliu pa-kilimu apsvarstytas klausimas apie dar-bininkų jaunimo ekonominę kovą ir apie darbininkų jaunimo sekcijų organizavi-mą prie profsąjungų. Kai kur jos jau veikė; žymiai sunkiau jas buvo organi-zuoti ten, kur visai dar nedarbo profsa-jungos. Nutarta dėti visas pastangas, kad būtų sukurta profsąjungos ir drau-gė jaunųjų darbininkų sekcijos. Konfe-rencija priėmė nutarimą, kad visos komjaunimo organizacijos privalo kurti prie profsąjungų jaunųjų darbininkų sekci-jas ir kovoti dėl to, kad darbininkų jau-nimui iki 16 m. amžiaus būtų įvesta še-šių valandų darbo diena, kad jauni dar-bininkai būtų apdrausti, kad būtų už-drausta naudoti darbininkus, neturin-čius 18 m. amžiaus, nakties darbui, virš-valdiniam darbui ir t. t.

Pirmoji komjaunimo konferencija pri-ėmė dar vieną labai svarbų nutarimą — dėl atsiskyrimo nuo Baltarusijos komjaunimo. Per tą laikotarpį įvyko gana daug pasikeitimų tarptautinėje arenoje. Raudonosios Armijos pastangomis Bal-tarusija išsilaivino iš baltųjų lenkų okupacijos. Vilnių užgrobė baltieji len-kai, Kauną ir likusią Lietuvos dalį — vietinė buržuazija. Susisiekimas su Lie-tuvos ir Baltarusijos Komjaunimo CK per pilietinio karo frontus buvo labai sunkus, o komjaunimo organizacijos au-go ir plėtėsi. Būtinai reikėjo turėti čia pat savo vadovaujantį organą. 1920 m. rugsėjo mėn. I-me Baltarusijos Komjaunimo suvažiavime buvo nutarta atsi-skirti nuo Lietuvos Komjaunimo sąjun-gos, nes abi jos dirbo skirtingomis sąly-gomis. Darbui Vilniuje ir Lietuvoje bu-vo išrinktas “Vakarų biuras,” bet jis liovėsi gyvavęs, ne nepradėjęs darbo. Da-bar pirmoji Lietuvos komjaunimo konfe-rencija pripažino I-jo Baltarusijos komjaunimo suvažiavimo nutarimą atsi-skirti nuo Lietuvos Komjaunimo sąjun-gos.

Konferencija patvirtino Lietuvos Komjaunimo Centro Biurą ir papildomai į jį išrinko iš Suvalkijos rajono Pranskų-Zalonių, iš Šiaulių — Vladą Každelį, iš Pa-nevėžio rajono vieną atstovą, kurio pa-vardės neatsimenu, ir iš Kauno — Aiziką Lifšicą. Ši konferencija padėjo organi-zacinius pagrindus visai Lietuvos Komjaunimo sąjungai ir nurodė tolimesnio darbo kelius.

Konferencija tęsėsi visą dieną ir nak-tį. Ryta po vieną, po du išsiskirstėme, kupini energijos ir pasiryžimo toliau dirbti ir laimėti.

(Bus daugiau)

Nesivėlinkite, Laisvės Prieteliai

Tuoju pasisakykite, kad stojate į Lais-vės prietelių eilę, jei vienu kartu neišgalite įmokėti metinės duoklės \$25, pasisakykite, po kiek galite mokėti į mėnesį, ir pradėkite darbą.

Francūzai ir jų gyvenimas

Dabar daug rašo ir per-radiją kalba apie francūzų tautos tragediją. Reakcija baigia pasmaugti jų ket-virtąją respubliką. Gal nė viena kita tauta nepergyve-no tokių politinių tragedijų, kaip francūzų.

Kas jie yra? Kokia jų praeitis? Koki gi buvo svarbiausi posūkiai francūzų tautos gyvenime?

Dabartinė Francūzija už-ima 212,660 kvadratinų mylių plotą ir turi 44,000,000 gyventojų. Francūzų tautos žmonės sudaro 86% šalies gyventojų. Francūzija kitose pasaulio dalyse, daugiausia Afrikoje, yra paveręs 80,000,000 kitų tautų ir rasių žmonių. Jos kolonijos po Antrojo pasaulinio karo turėjo 4,442,140 kvadratinų mylių, tai yra, dvidešimt kartų buvo dides-nės už pačią Francūziją.

Francūzija yra pietvaka-riniame Europos krašte. Iš pietų jos krantus skalauja Viduržemio jūra, o iš šiaur-vakarių — Atlanto vandenynas (Biskajo užlaja ir Anglų kanalas). Iš pietva-karių Pyrenėjų kalnuose rubežiuojasi su Ispanija, o iš rytų pusės su Italija, Šveicarija, Vakarų Vokietija ir Belgija. Francūzija priklauso prie šiltesnio Eu-ropos šalių klimato.

Biskis istorijos

Francūzų tauta priskaito-ma prie romėnų tautos, tu-rinti bendrą kalbos gim-i-ni-gumą su italų, ispanų ir portugalų kalbomis.

Prieš 800 metų pirm dabartinio metaskaicio Ro-mos imperija buvo didelė. Ji buvo išsiplėtus ne vien Eu-ropoje, Azijoje ir Afrikoje aplink visą Viduržemio jū-rą, bet ir aplink Juodąją jū-rą — pietų Ukrainoje, Kry-me ir Kaukazo pakraščiais. Dabartinės Ispanijos, Fran-cūzijos ir Anglijos valsty-bė buvo Romos imperijos plotai.

Romos imperija taip išsi-pūtė, kad iš vieno centro jau negalėjo laikyti paver-gus kitas tautas. Dabarti-nio metaskaicio 284 metais ji pasidalino į Rytinę ir Vakarinę Romą. Po smū-giais naujų atėjūnų iš Azi-jos (gotų, hunų) ir iš Af-rikos maurų Romos imperi-ja sužlugo. Vakarinė Ro-mos imperija žlugo 476 me-tais, o Rytinė — 1453 me-tais, kada turkai paėmė Konstantinopolį (dabartinį Istantbulį).

Tautų mišinys

Pirm Romos įsigalėjimo Francūzijoje, jos vakarinė-je dalyje gyveno galų kel-tiškios padermės žmonės, o arčiau dabartinės Vokiet-i-jos frankai — vokiškų pa-dermių žmonės. Ir vieni ir kiti buvo atkeliavę iš Azi-jos.

Galai ir frankai užsiėmė galvijų auklėjimu, žemės dirbimu ir sodininkyste. Iki 6-ojo šimtmečio jie gyveno didelėmis bendrijomis. Su laiku dalis frankų susilie-jo su galais, o kita su da-bartiniais hollandais.

Romėnams viešpataujant vietos gyventojai persiėmė jų kalbą, bet kartu pasiliko daug ir pirmesnių gyvento-jų kalbos.

Pabaigoje penktojo šimt-mečio frankų-galų pader-mės susijungė ir sudavė smūgių Romos imperijai. Atsirado stipri ir didelė Frankų karalystė.

Nėra pasaulyje “grynų tautų.” Jos visos yra dau-

gelio tautų mišinys. Fran-cūzų tauta yra susidariusi iš daugelio skirtingų tautų. Francūzijoje šimtus metų viešpatavo Romos legionai, kurie taip pat nebuvo vie-nos tautos grynakraujai.

Hunų siautėjimas

Su pabaiga trečiojo šimt-mečio iš dabartinės Ukrai-nos ir Vakarų Europą įsi-veržė gotai — vokiškos pa-dermės. Jie iki pabaigos šeštojo šimtmečio įsigalėjo Galilijoje (Francūzijoje), Ispanijoje, ir įkūrė didelę Vestgotų karalystę.

Penktame šimtmetyje iš dabartinės Ukrainos į Va-karų Europą įsiveržė hunai. Jie užvaldė didelius Centri-nės ir Vakarinės Europos plotus. 451 metais prie Chalons (Francūzijoje) hu-nus sumušė, kur, sakoma, 300,000 jų vyrų, moterų ir vaikų buvo išžudyta. (Mat, hunai ėjo visi kartu.) 453 m. Atila mirė, o hunai susi-liejo su kitomis Europos tautomis.

Per tris šimtus metų, pra-dėdant su VII iki pradžios IX amžiaus, iš Afrikos, per Ispaniją, pietvakarinę Fran-cūziją puolė arabai. Dabar-tinė Francūzija kelis kar-tus buvo puolama vengrų, norvegų, danų ir švedų. Per daugelį šimtų metų jos plotai buvo kiti pavergti.

Tik su 768 metais sutvir-tėjo Vakarų-Frankų kara-ralystė, kuri tęsėsi nuo Py-renėjų kalnų net iki Elbos upės. Bet vėliau ta kara-lystė suskilo į Vakarų ir Rytų frankų karalystes ir vėl abi jos kentėjo nuo stip-resnių kaimynų.

Su pabaiga XI amžiaus į pietrytinę Francūziją per-sikėlė vokiškos padermės burgundai (pirmiau gyvenę Baltijos jūroje ant Bur-gundholm salos, kuri dabar vadinasi Bornholm ir pri-klauso Danijai). Burgundai buvo įsteigę savo valstybę.

Francūzai ir jų kalba

Taigi kiekviena iš šių tau-tų ir grupių turėjo į vietos gyventojus įtaką. Galų gale susidarė dabartinė francū-zų tauta, kuri skaitoma ro-mėnų tauta. Bet tarpe pie-tų ir šiaurių, rytų ir vaka-rų Francūzijos gyventojų yra daug skirtumų jų iš-gausdoje ir turi skirtingą tar-mę. Iš visų romėnų kal-bų francūzų kalba labiau-siai skiriasi, nes ji turi dau-gelio kitų kalbų žodžių ir tarmių.

Pietų Francūzijoje žmo-nių galvos pailgos. Jie tam-siaplaukiai, arba rudaplau-kiai, sausi, juodaakiai. Jų namai keturkampiai, plokš-čiais stogais. Jie užsiima vyno gamyba ir sodininkys-te. Jų ir žemės įdirbimo įrankiai skiriasi nuo šiau-ričių.

Šiaurietinėje Francūzijo-je žmonių galvos apvalios, žmonės žemesni, bet diktes-ni, dažniausiai šviesiaplau-kiai, mėlynomis akimis. Jų gyvenamieji yra stačiais stogais.

Francūzijoje namai netu-ri tokių pečių, kaip Lietu-voje. Ten kamino žemuti-niame gale pastatyta keli metaliniai trikojai, ant ku-rių kepa ir virda maista.

Duonos kepimui buvo at-skiri pečiai, kuriais naudo-josi viso kaimo gyventojai. Dabartiniu laiku duoną pa-rūpina kepyklos.

Žemė ir valstiečiai

Vienas trečdalis gyvento-jų dirba prie žemės. Pusė valstiečių neturi savos žemės. Jie dirba pas ponus.

Parsisamdami žemės dar-bą, jie jėdė ją. Turi gar-bininkų yra iki 1,500,000. Daugelis rendavoja iš ponų žemė. Tie, kurie turi nuo-savos žemės, tai mažai ir prastės. Geresnę žemę pasisavinę ponai.

Sėja kviečius, rugius, avi-žas, miežius, sodina bulves, kukurūzus, cukrinius run-kelius.

Francūzijoje didelius plo-tus užima sodai. Dera obuol-iai, grūšios, slyvos, persi-kai, aprikosai, vyšnios, bet daugiausia vynuogės. Iš vynuogių gamina vyną, ku-ris kiekvienais metais pa-gamina iki 2,000,000,000 galionų.

Šiaurės valstiečiai naudo-ja arklus. Jų plūgai ant dviejų račiukų. Pietų valstiečiai naudoja lengvus ark-lus, nes šalis daugiau kalnuota, ir vietoje arklių — mulus, veršius ir karves.

Žvejyba užsiima iki 150,000 žmonių.

Industrija ir darbininkai

Gamtiniai turtai: anglis, geležies rūda, asfaltas, py-ritas, druskos ir kitokie.

Apie trečdalis gyventojų dirba industrijoje, ypatingai daug moterų. Francūzija turi metalurgijos, mašinerijos, laivininkystės, audimo ir kitokios indus-trijos. Gamina ir automobi-lių. Ypatingai aukštai pa-statyta gražinio gamyba — įvairių kvepalų ir tt.

Francūzai darbininkai kovingi, organizuoti į uni-jas ir turi stiprų darbinin-

Didysis Lietuvių Piknikas

BOSTONO APYLINKĖJ

LIEPOS JULY 4

MONTELLO MASS.

BUS DAUG SVEČIŲ

Didysis Lietuvių piknikas spau-dos paramai jau rengiamas. Pla-nuojama sudaryti gražių rprogr-mą ir ruošiamasi patiekti sve-čiams egro maisto. Svečių lauk-sime iš arti ir toli.

Piknikas įvyks penktadienį, liepos 4-tą d., pradžią 1-mą valandą po-piet. Įžanga 50c. Geras orkest-ras šokiams. Atsilankykite ir pasi-linksinkite skaitlingoje sueigoje.

Spaudos piknikas bus laikomas gražiajame pušyne, Lietuvių Tau-tiško Namo Parke, Winter St. ir Keswick Road, Montello, Mass. Išsikirpkite antrašą, kad nereiktų klaidžioti važiuojant į pikniką.

Visuomet Bostono apylinkėj tono apylinkėj spaudos pikni-kuose būna daug svečių iš to-limesnių miestų. Jų bus ir šie-met. Taigi būkite ir jūs, pasi-matykite su daugeliu malonių svečių.

Lietuviškai-angliškas
Angliškai-lietuviškas

ŽODYNAS

333 Puslapių, Kaina \$3.50

Gaunamas Laisvės Knygynė
Persiuntimo Kaštus Apmokame

Kartu su užsakymu prašome prisijūsti ir mokestį

LAISVĖ

110-12 Atlantic Ave.,

Richmond Hill 19, N. Y.

ELIZABETH, N. J.

Palaidojus Marijoną Stanelienę

Birželio 1 d. po ilgos ir sunkios ligos mirė Marijona Stanelienė, ilgametė šio miesto gyventoją, sulaukusi 70 metų amžiaus. Velionė gimė 1888 m. Skirsnemunėje, Raseinių apskrityje, Ameriką (Philadelphijon) Marijona atvyko su savo motina Ona, su patėviu Šulcu ir jaunesniąja sesute Ona. Visi keturi jau tuomet buvo laisvamaniai, pažangūs žmonės.

Marijona ištėkėjo už Antano Stanelio, taipgi pažangaus veikėjo. Susilaukė dukrelės Myldos. Vėliau persikėlė gyventi į Newark, New Jersey. Mirus vyrui, velionė įsikūrė mažytį grožio salioną — pirmiau mažesnią, o vėliau, persikėlus į Elizabeth, N. J., — didesnią, pastovesnią, kuriame per ilgus metus su dukra dirbo. Velionė sirgo **fibrosis of the lungs** liga; sirgo per pastaruosius penkerius metus.

Liko liūdesy dukra Mylda, žentas Walter Zukas (gerai žinomas muzikas-chorvedys), sesuo Ona ir kt. giminės.

Laidotuvės

Marijonos laidotuvės įvyko birželio 4 d.

Kėnas buvo pašarvotas Matthew Buyus-Buyausko šermėninėje, Newark, N. J. Daug gėlių vainikų puošė karstą; buvo daug ir lankytojų, taipgi ir lydėtojų į kapines.

Laidotuvėse dalyvavo velionės dėdė, laisvietis iš Philadelphijos — Juozas Paznokaitis, jau 85 metų amžiaus, bet dar puikiai atrodą vyras, taipgi philadelphietė teta — Marcelė Zaleckienė. Dalyvavo ir Helena Zukienė (Walterio motina) iš Binghamtono, taipgi binghamtonietė Paulina Jasilionienė (mirusio poeto Jasilionio našlė). Buvo į laidotuves atvykę ir iš Far Rockaway, N. Y., velionės šeimos artimi draugai Whites (Višniauskai). Lydėjo daug žmonių, daugiausiai iš Newarko, kur velionė kadaise gyveno ir veikė.

Prieš išlydint į kapines, R. Mizara pasakė kalbą, nušviesdamas velionės svarbesnius gyvenimo brožuus. Diena buvo labai graži: saulėta, šilta, maloni. Erdvios Rosehill kapinės šviežiai sužaliavusios, apšvilkusios vasarišku rūbu. Jose stovi didžiulis pastatas — tai krematorija, kurioje prieš daugiau kaip 30 metų buvo sukremuotas Marijonos gyvenimo draugas. Krematorijos vidus — ištaiingas, erdvus, kaip kokia didžiulė katedra, tik ne katedriškai, žinoma, įruoštas. Čia buvo sudeginti jau ne vieno lietuviu palaikai. Šiose kapinėse ilsisi nemažas skaičius mūsų draugų.

Krematorijoje R. Mizara kalbėjo apie žmogaus pareigas, apie mūsų visų pareigas. Laidotuvių direktorius Matthew Buyus ceremonijoms gražiai vadovavo. Visi palydovai buvo pakviesti užkandžių į Lietuvių salę Lendene. Po užkandžių, po pokalbių skirstėsi kas sau.

Marijona Stanelienė—viena pirmųjų lietuvių socialisčių Idomiausias Marijonos Stanelienės visuomeninio gyvenimo brožas yra tas: ji buvo viena pirmųjų lietuvių socialisčių Amerikoje!

Kaip sakytą, visa šeima atvyko į Philadelphia 1901 metais. Marijona ir Ona tebebuvo dar jaunos mergaitės. 1904—1905 metais jį motina ir patėvis pasiryžo suorganizuoti lietuvių socialistų kuopą. Nors seserys dar buvo jaunametės, tačiau, norint sudaryti kuopą iš didesnio skaičiaus narių, abidvi seserys įsirašė į kuopą ir kalbino kitus, kad stotų. Vadinasi, Marijona buvo viena iš pirmųjų LSS 1-sios kuopos narių. Ši kuopa, kaip žinia, vėliau išaugo į didžiulę jėgą ir suvaidino nemažą vaidmenį kultūriname ir politiniame Philadelphijos lietuvių gyvenime.

Kai 1905 metais buvo įkurtas LSS organas, savitraštis "Kova" (kurį tuomet, rodosi, redagavo J. O. Širvydas), velionė Marijona tą laikraštį uoliai skleidė tarp lietuvių darbininkų.

Ir taip velionė įsitraukė į visuomeninį, pažangų lietuvių judėjimą. Vėliau, gyvenama Newark, Marijona gerai veikė įvairiose organizacijose. Ypatingai ji daug prisidėjo prie įkūrimo ir sutvirtinimo Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo, suvaidinusio didžiulę rolę Amerikos lietuvių gyvenime.

Nuo pat laikraščio Laisvės įsikūrimo, velionė buvo jos patrijotė, skaitytoja ir rėmėja.

Per pastarųjų keliolika metų velionė Marijona iš visuomeninio darbo buvo pasitraukusi, bet tai veikiausiai parėjo iš to, kad sunkiai dirbo, kad jos sveikata nebuvo drūta.

Tokie yra svarbesnieji brožai iš visuomeninio darbo Marijonos Stanelienės, palaidotos birželio 4 dieną. Jie daug gražių dalykų apie velionę pasako.

Kaip asmuo, Marijona buvo gero būdo, maloni, draugiška moteris.

Lai būna ilga jai atmintis!

Koresp.

PAGERBĖ MIRUSIAJĄ M. STANELIENĘ

Helena Zukienė, pagerbdama mirusiąją Marijoną Stanelienę, įteikė Laisvai \$20 dovanų.

— Marijona buvo ilgametė laisvietė, tai aš, jos vardan, duodu Laisvei šią kuklią dovaną, — sakė d-gė Zukienė.

CHICAGOS ŽINIOS

Gerai pavykusi LMS Pirmosios apskrities konferencija

Gegužės 24 d. čia įvyko LMS Pirmosios apskrities konferencija. Joje dalyvavo ir LMS sekretorė Mildred Stensler iš New Jersey. Tai buvo visapusiškai gera, sėkminga konferencija. Priimtos net trys rezoliucijos. Pirmoje rezoliucijoje kalbama apie Pirmosios apskrities veiklą. Ji, tarp kitko, nurodo:

1. Kad kiekviena teatro grupė pasistengtų perstatyti bent po vieną didesnę veiklą.
2. Kad mūsų chorai daugiau laivintųsi ir stengtųsi pastatyti gerus veikalus tiek muzika, tiek turiniu.
3. Kad apskrities komitetas daugiau rūpintųsi meno vienetų veikla.
4. Kad apskrities komitetas bendrintų mūsų menines jėgas geresniam veikimui.
5. Kad apskrities komitetas dar šiemet išleistų vienkartinį žurnalą (albumą), kuriame atspindėtų LMS vidurvakarių meninę veiklą.

Antroje rezoliucijoje kalbama apie visą LMS veiklą. Išreiškiamas pageidavimas, kad mūsų meninė veikla būtų pagerinta. Išreiškiamas troškimas, kad "už metų gal ir mes galėsime pasiųsti Lietuvon savo menininkų grupes."

Trečioje rezoliucijoje pamerkami karo kurstytojai ir solidarizuojamasi su visais taikos šalininkais

Neteksime nuosirdžios veiklės

Teko sužinoti, kad neužilgo Chicago apleis plačiai žinoma nuosirdi evikėja Ona Remeikienė. Ji pastoviai apsigyvens Pittsburghe, pas savo sūnų Vytautą. Reikia tikėtis, kad Ona pasiliks veikėja ir Pittsburghe.

Paminklas Juozui Kenstavičiui

Lietuvių Tautinėse kapinėse gegužės 30 d. velionui Juozui Kenstavičiui buvo atidengtas gražus paminklas (antkapis). Aido choras, vadovybėje D. Yuden, sugiedojo "Kur girios žaliuoja" ir "Kaip gaila, kaip liūdna," o S. J. Jokubka pasakė tinkamą kalbą. Prie kapo liūdėjo žmona Kazimiera, visi trys sūnūs, marčios, anūkai ir kiti giminės.

ir daugybė draugų bei pažįstamų.

Po to Aido choras giedojo ir prie drg. J. Sakalo kapo atžymint 10 metų jo mirties sukaktį. Kalbą pasakė S. J. Jokubka.

Choro atostogos

Praėjusiose Ex-mainierių choro pamokose pirmininkas V. Juška davė trumpą, bet aiškų raportą iš Lietuvių Meno Sąjungos I-mos apskrities konferencijos. Jis žymėjo, kad konferencija buvusi pilnoje žodžio prasmėje sėkminga. Delegatų buvo atsiųsta nuo 11 vienetų. Viso buvo 20 delegatų. Jis žymėjo, kad buvo smagiausias dalykas, tai turėti centro sekretorę Mildred Stensler iš New Yorko. Ji puikiai ir aiškiai nušvietė LMS centro padėtį ir abelną LMS eiga.

Baigiantis konferencijai išrinkta gera valdybą, į kurią įeina ir jaunų žmonių.

Vakare buvo suruošta dainų ir muzikos programa. Pirm. V. Juškos raportas priimtas su pagyrimu.

Iš baltimoriečių pikniko

Piknikas atsibuvo 1 d. birželio. Tai abelnas baltimoriečių metinis piknikas, kurį susižinko geriausia ir progresyviškiausia publika. Šiemet, aš su Elzbieta, rengėmės iš kalno nuvažiuoti į pikniką. Nebuvome tikrai dar nusprendę, kokių būdu keliausime: ar savu automobiliu, ar važiuosime į Philadelphia, sykiu su philadelphiečiais busu. Bet štai pėtnyčioj, pavakare, atvažiuoja Lillian Lipčius iš Eddystone, Pa. Po trumpo pasikalbėjimo Lillian sako: Mano papė atsiuntė pasiųžti jums rytoj į Eddy-stone, iš kur sekmadienio ryte sykiu važiuosime į baltimoriečių pikniką. Turėsite sekti mane savo automobiliu iki namų.

Subatos vakare mes buvome jau pas draugą Lipčių. Pernakvoje ir ryte pasivalgę pusryčius, laukėme ateinant draugo P. Šlajaus, kuris turėjo važiuoti sykiu.

Namus apleidome 10:30 ryto. Pervaziavę Chesterį ir Wilmingtoną, išvažiavę iš trafiko, pasiekėme gerą kelią, kur Lillian, mūsų sugabioji vairuotoja, leidžia automobilį 50-55 mylias į valandą.

Nors iš ryto buvo apsiniaukę, rodėsi, kad turėsime lietaus, bet neužilgo dangus pagiedrėjo, ūkas ir debesys išsiskirstė, saulutė pasirodė ir tarp pokalbių, laikas bėgo greit. Kelias, geras, aplink gražūs laukai, ir žaliuojanti miškai. Apie 1 val. po pietų pasiekėme pikniko vietą.

Vieta labai graži, viskas parankiai sutvarkyta, bet publikos dar nebuvo daug. Bet neužilgo atvažiuoja gražus didelis busas su philadelphiečiais. Viens po kitam automobiliai pradėjo slinkti į daržą. Štai atvažiuoja Jonas Grybas iš Richmond Hill, iš kurio automobiliaus išlipa Mildred Stensler, Ch. Juknys, P. Grabauskas, T. Kaškiaučius, brolis mūsų gerbiamo daktaro Kaškiaučiaus. Tai atvažiavo Aido Choro Kvartetas, po vadovystė Mildred.

Čia turėjome progą susieiti su visais draugais ir draugėmis, pasikalbėti apie bėgamus reikalus, pasilinks-

Žinios iš Lietuvos

ŽUVUSIEMS ATMINTI PANDELYS. — Nemažai

Pandėlio vidurinės mokyklos mokinių prisimena lieviškųjų buržuazinių nacionalistų siautėjimo dienas, kai nuo banditų rankos žuvo eilė komunistų, komjaunuolių, tarybinių darbuotojų, naujakurių. Mokinių tarpe yra tokių, kurių širdyse iki šiol neužgyja žaizda, kurią padarė buržuaziniai nacionalistai, nužudydami tėvus, brolius, seseris ir kitus artimuosius.

Neseniai mokyklos pirmienė komjaunimo organizacija surengė atvirą susirinkimą, skirtą paminėti žuvusiems nuo lietuviškųjų banditų rankos. Giliu susikaupimu susirinkimo pradžioje moksleiviai pagerbė žuvusius vyresniusius savo draugus. Pranešimą "Jie kovojo ir žuvo už geresnį gyvenimą, už liaudies laisvę" padarė partijos rajono komiteto biuro narys Urbonavičius. Palivonaitė, Aleinikovaitė, Juodeikaitė ir kiti mokiniai, kurių tėvai žuvo nuo banditų rankos, sa-

vo pasisakymuose griežtai pasmerkė žudikus.

Moksleiviai paskaitė ištrauką iš Usiačovo knygos "Nemunas laužia ledus", padeklamavo eilėraščių.

SUDARYTA VIDAUS VANDENS TELKINIŲ EKSPLOATAVIMO VALDYBA

Vilnius. — Lietuvos TSR Ministrų Taryba apsvartė klausimą, kaip sutvarkyti žvejybą respublikos ežeruose ir upėse. Iki šiol vidaus vandens telkinių eksploatavimas buvo Lietuvos Liaudies ūkio tarybos žuvies pramonės valdybos žinioje. Tačiau ši valdyba, rūpindamasi jūrų žvejybos didinimu, negalėjo teisingai tvarkyti žuvų ūkį upėse ir ežeruose. Žuvies sugavimo planai būdavo sudaromi neatsižvelgiant į žuvų atsargas, o

tai sumažino vidaus vandens telkinių produktyvumą.

Respublikos Ministrų Taryba nutarė: Mažosios žvejybos tresto, Neringos motorinės žvejybos stoties bei Nidos žuvų fabriko bazėje organizuoti Vidaus vandens telkinių eksploatavimo valdybą. Ši valdyba betarpiškai priklausys liaudies ūkio tarybai.

Varšuva. — Lenkijos ir Tarybų Sąjungos armijų daliniai turi pratimus.

NAMŲ SAVININKAMS

Pentiname namus iš lauko ir vidaus; apkalame šingeliais sutaisome pijazus ir dengiame bei taisome stogus.

Prašom kreiptis:

JOHN PETRUS

14 Gartland Street
Jamaica Plain, Mass.

Tel.: J.A. 4-4576

New Haven, Conn.

PAGERBKIME TĖVUS!

Sekmadienį

Birželio 15 June

INDIAN GROVE DARŽE

Čia bus skanūs pietūs, kuriuos duosime 1-mą val.

Hartfordo Laisvės Choras

duos gražią dainų programą tėvų pagarbai

Atvyks svečių iš New Yorko, Bostono ir gal iš Worcesterio.

Bus Muzika Pasišokti

Kviečiame vietinius irgi dalyvauti.

Rengia Vietiniai Draugai.

Massachusetts Lietuvių Metinis

PIKNIKAS

Rengia Naujosios Anglijos Lietuvių Komitetas

Įvyks Sekmadienį

Birželio 15 June

Prasidės anksti, 10 valandą ryto.

MONTELLO TRIO:

Rose Stripinis, William Juodeikis, Albert Potsius

Programoje Dalyvauja:

MONTELLO TRIO

Rožė Stripinis, Wm. Juodeikis, Alb. Potsius. Pirmąsyk pasirodys su savo skambiomis dainomis Maple Parke.

VYRŲ GRUPĖ

su gerais lavintais balsais, vadovaujant Albert Potsius.

Niekur Nėra Gražesnės Vietos Piknikams Kaip

MAPLE PARK

Lawrence ir Methuen, Mass.

Visada šiame metiniame piknike būna svečių iš kitų kolonijų ir dar gerokai tolimų kolonijų; neabejojame, kad jų bus ir šiemet. Taigi turėsite gerą progą pasimatyti su jais. Čia smagiai pasikalbėsite su savo prieteliais, draugais ir giminėmis.

Naujosios Anglijos Lietuvių Komitetas

ELIZABETH, N. J.

MIRUS

Marijonai Stanelienei

Mirė Birželio 1-mą, 1958 m.

Liūdesio valandoje reiškiamė nuosirdžių užuojautą josios dukteriai Myldai, žentui Walteriui Zukui, sesutei Onai Schultz, visoms giminėms ir draugams.

Helen Zukienė

Pauline Jasilionienė

J. ir A. Staneliai

ir šeima

M. Kazlauskienė

T. ir Al. Makutėnai

Mr. ir Mrs. J. Papartis

Chas. Anushkis

B. Makutėnienė

Paul Casper

Ignas ir žmona Bėčiai

S. Milevas

T. Kaškiaučius

P. Ramoška

Fr. ir O. Bunkai

Louis Lackauskas

G. ir K. Žukauskai

Mary Witkus

5 p.-Laisvė (Liberty)—Antrad., birželio (June) 10 1958

New Haven, Conn.

Susirgo J. Duoba

Mūsų geras draugas Julius Duoba staigiai susirgo. Jis gavo smūgį (shock). Jis yra New Haven ligoninėje. Būtų labai gerai, kad draugai ir draugės aplankytų sergantį. Lankymo valandos nuo 2 iki 3 po pietų, ir nuo 7 iki 8 val. vakare.

Linkiu daugui greitai pasveikti!

Pagerbime tėvus

Sekmadienį, birželio 15 d., Indian Grove darže, įvyks tėvų pagerbimo parengimas. Turėsime skanių valgių ir tinkamų gėrimų.

Dainuos Laisvės Choras iš Hartfordo. Bus svečių iš daugelio miestų. Visus ir visas kviečiame atsilankyti.

J. S. K.

Great Neck, N. Y.

Praėjusį penktadienį, birželio 6 d., tapo palaidota Veronika Adomonienė (Varanauskaitė). Į kapus palaidojo jos šeimos nariai, giminės ir būrelis josios draugų ir prietelių. Velionė palaidota Nassau Knolls kapinėse, Port Washington, Long Island. Laidotuviams patarnavo plačiai žinomas laidotuvių direktorius F. Šalinskas. Kaip ir visuomet, jis patarnavo draugiškai, simpatyškai.

Veronika Adomonienė mirė sulaukusi tik 61 metų amžiaus. Atrodė, pagal amžių, dar galėjo ilgėliau pagyventi, bet, ot, sveikata pašljo. Velionė jau sirginijo per paskutinius septynerius metus. Kadai, kai jauna ir sveika buvo, Veronika buvo veikli moteris, tiek ji pažangą ir pažangiajame judėjime dalyvavo. Tais laikais, kai dar pas mus gyveno Lietuvių Progresyvių Moterų Susivienijimas, draugė Adomonienė buvo viena iš veikliausių narių.

Velionė Lietuvoje buvo kilus nuo Maletų. Jai dar tik 3 metų amžiaus tebesant, mirė jos tėvelis. Per tūlą laiką su motina buvo išvažiavusi ir gyveno Rusijos gilumoje, Moltavos apylinkėse. Amerikon ji atvyko 1914 metais, kiek vėliau susipažino su Mykolu Adomoniū ir 1918 metais susituokė. Adomonis yra senas kovotojas. Tuojau ir jo žmona tapo tų pačių minčių.

Jiedu užaugino du sūnus — Karoli ir Joną, ir dukterį Birutę. Per tūlą laiką jie buvęsi valgių pardaviklos, biznis, augino ir mokslo sūnus. Abudu sūnus yra baigę universiteto mokslą ir šiandien turi sukūrę sei-

IVAIRIOS ŽINIOS

DAR PRIDĖJO DĖL APSIGINKLAVIMO

Washingtonas. — Atstovų butas nutarė dar pridėti \$99,000,000 apsiginklavimo reikalams. Ši suma bus skirta armijos padidinimui iki 900,000 vyrų. Prezidentas manė, kad užtektų 870,000 vyrų armijos, bet Atstovų butas mato "pavojų" armijos mažinime.

DĖL ANTARKTIKOS KONFERENCIJOS

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris paskelbė, kad JAV pakvietimą dalyvauti konferencijoje Antarktikos reikalais jau priėmė 11 valstybių. Jų tarpe ir Tarybų Sąjunga.

LEBANONE GAL BUS LAIBUSAS PREZIDENTAS

Beirutas. — Lebanono parlamento pirmininkas šaukia narius į posėdį. Jis pareiškė, kad reikia atstatyti dabartinį šalies prezidentą Camilę Chamouną. Chamounas yra Vakarų politikos šalininkas. Jo nusistatymas išsiskyrė sukilimui, kuris tęsiasi jau antrą mėnuo.

Philadelphia, Pa. — Mirė profesorius D. Joseph Gillet, kuris dirbo Pennsylvania universitete.

Washingtonas. — Pietinėse valstijose demokratų vadai ruošiasi užduoti smūgį republikonams 1960 m. laike prezidentinių rinkimų.

mos židinius. Abudu gerai gyvena. Birutė visą laiką gyvena pas tėvelius. Adomoniai yra seni Great Necko gyventojai, ir jų šeima plačiai žinoma tiek lietuviams, tiek kitataučiams. Be savo mylimo vyro Mykolo Adomoniū, sūnų Karolio ir Jono ir dukters Birutės, taip pat net jau septynių anūkių, Veronika dideliame nuliūdime paliko brolių Praną Baranauską, dvi pusseseres, ir šiaip tolimesnių giminių, daug pažįstamų ir draugų. Reiškiamie giliausią užuojautą visai Adomonių šeimai.

Supiltas dar vienas lietuviškas kapas, palaidota dar viena pažangi, maloni lietuvaite. Lai Veronikai būna lengva šalčio žemė.

Beje, kapinėse prie duobės pakalbėjo A. Bimba. Po laidotuvių visi dalyviai buvo pakviesti pietums žinomam Kasmocių įstaigmon. Ten buvome sočiai pavaišinti.

NAUJAS NEW YORKO PAŠTO VIRŠININKAS

New Yorko miesto pašto viršininkas jau yra Robert K. Cristenberry. Jis pirmiau kandidavo į miesto majoro vietą. Jam darbą davė generalinis Jungtinių Valstijų pašto viršininkas A. E. Summerfieldas.

DEMOKRATAI JAU TURI KANDIDATĄ Į SENATĄ

Senas politikierius James A. Farley bus Demokratų partijos kandidatas į senatoriaus vietą. Farley senosevelto laikais ilgus metus buvo Jungtinių Valstijų generalinis pašto viršininkas.

MIRĖ DR. AUSLANDER

Mirė Dr. Jacob Auslander, žymus gydytojas. Prieš kelerius metus jį persekiojo už "neolajiskumą." Mat, Dr. Auslander veikė Priešfašistiniame komiteje. Jis gimęs ir mokslus ėjęs Austrijoje.

DAR REIKIA PINIGŲ DEL MOKYKLŲ

Miesto Apšvietos vedėjai paskelbė, kad jie reikalauja \$187,000,000 naujų mokyklų statybai. Yra padaryta planai į penkerius būsimuosius metus pastatyti kelias naujas mokyklas, bet nepaskirta pinigų.

AR SUSIVIENYS SUBVIŲ DARBININKAI?

Transport Workers Unija deda daug pastangų laimėti savo pusę tuos transporto darbininkus, kurie tai unijai dar nepriklauso. Svarbiausia darbininkų grupė, kuri iki šiol sudaro unijai opoziciją, yra Motormen's Benevolent Association. Bet derybos ir pasitarimai kol kas nedavė vinybių. Tačiau galimas daiktas, kad vinybė bus pasiekiama.

SUĖMĖ 17 NARKOTIKŲ PAKLIUVĖJŲ

Policija ir vėl padarė ablavas ant narkotikų pardavėjų. Suimta visa eilė žmonių požeminio pasaulio sul. Tuli iš jų dalyvavo Apalachian kalnuose konferencijoje. Suimtas Benjaminas Levinas, kurio namas turi \$150,000 vertę. Jis paleistas tik po \$35,000 užstato.

Suimti du broliai Galente, kurių vienas nužudė kaip dalyvis nužudyme antifašisto redaktoriaus Carlo Tresca. Pas juos surasta daug narkotikų.

PRANEŠIMAI

CLEVELAND, OHIO
Ekonominė krizė: kaip gili, kaip ilga?
Tą svarbų šiu dienų klausimą aiškina Dr. Hyman Luman, žinomas Amerikos marksistas, šeštadienį, birželio 14 d., 8 val. vakare. Vietas: 924 E. 125th St., prie Eddy ir Barrington gatvių. Pasinaudokime progą, susipažinkime su šiuo taip visoms svarbiu klausimu.
Nuosirdžiai visus ir visus kviečia: Laisvės Spaudos Komitetas.

CLEVELAND, OHIO
LLD 22 kp. pusmetinis susirinkimas, su užkandžiais, įvyks birželio 20 d., LDS Klubų salėje, 9305 St. Clair Ave., 7:30 v. v. Narių prašome dalyvauti, išgirsite raportą iš buvusio parengimo. Taipgi reikės išrinkti delegatus į LLD suvažiavimą, kuris įvyks liepos 6 d., Pittsburghe. Komitetas. (62-64)

PHILADELPHIA, PA.
LLD 10 kp. susirinkimas įvyks birželio 13 d., 7:30 v. v., 1150 No. 4th St. Nariai malonėkite dalyvauti, reikės tartis reikale išvažiavimo į pamari, Avalon, N. J. Taipgi ir ateities veikimą. Valdyba. (62-63)

SO. BOSTON, MASS.
Važiuojantiems į Massachusetts Apskričių pikniką sekmadienį, birželio 15 d. (Lawrence, Mass.), pranešame, kad busas su brocktoniška bus apie 12 v. dieną, prie 318 Broadway, čia paims bostoniečius ir visi kartu važiuosime į pikniką. (61-63)

DIDYSIS NEW YORKAS

Pagerbėmė mūsų Tėvus ir motinas

Reikia pasakyti, kad Lietuvių Moterų Klubu suruoštas pobūvis tėvų ir motinų pagerbimui gražiai pavyko. Kaip jau žinoma, parengimas įvyko praėjusį šeštadienį. Tačiau tie, kurie parengime dalyvavo, laiką praleido gražiai ir naudingesniai. Žinote, kaip visuomet mūsų mielosios klubietės savo pobūvius praveda sklandžiai ir kultūringai.

Na, kad ir šiame parengime jos mums davė prakalbėlių ir skambių dainų. Eva Mizarienė, kaip pirmą kartą, pasakė įžanginę kalbą ir paskui pakvietė bėgama reikalais pakalbėti Katriną Petrikienę ir Antaną Bimbą. Man labai patiko Aido Choro dainos. Klausiausi jį dainuojant ir pagalvojau: mūsų Aidas dainos mums stovi jau labai aukštai. Tai dėka jojo gabiosios mokytojos Mildred Stensler. Viskas, ko dar mūsų Aidi trūksta, tai keletas smarkiųjų balsų vyrų. Jų didžiajame New Yorko yra tiek ir tiek, ale nesu- prantu, kodėl jie nateina ir netampa aidiečiais.

Labai jausmingai dvi dainėles padainavo mūsų grakščioji Alena Brazauskienė. Štai ko aš nesuprantu: Kodėl nebuvo iškviešta padainuoti draugė Ventienė? Juk ji yra puiki solistė. Be to, aš labai, labai pasigedau Suzanos Kazokytės. Juk ji visuomet panašius mūsų pobūvius papuošdavo savo šauniu balsu. Žinoma, tikin, kad visam tam buvo rimtos priežastys.

Pasibaigus gi kalboms ir dainoms ir visiems esant kuo puikiausioje nuotaikoje, mūsų klubietės visus mus pavaišino smarkia (dėl manęs per smarkia) kavute, "sandvičiais" ir pyragais. Žodžiu, visas parengimas man patiko. Rep.

(Draugas Šmagorius randasi Wickersham ligoninėje, 133 85th St. ir Lexington Ave., Manhattane. Jo kambarys 13-tame aukšte. Lankymo valandos dar nežinomos.)

Ketvirtadienį po pietų telefonu gavomė žinią nuo Leopold Nekvidavičiaus, brooklyniečio, kad jis randasi Greypoint ligoninėje. Jis skundėsi, kad ilgai nesijaučia gerai, ir todėl pasidavė ligoninėn tyrinėjimui. Gal prieis pasiduoti operacijai.

L. Nekvidavičius randasi Ward 2-a. Lankymo valandos trečiadieniais ir sekmadieniais nuo 2 iki 4 val. Ligoninė randasi ant Kingsland Ave., Brooklyne. Jis labai mylėtų, kad jį lankytų po pažįstami, nes žinote, kad ligonis, kol dar nesilpnas, nori pasimatyti su draugais. Prie deskos klauskite L. Nechworth.

Linkime Nekvidavičiui pergvente nesveikavimus ir vėl kartu dalyvauti su visuomene.

Buvo viešnia iš Fla. A. Zablackienė

Apie mėnesį laiko rytuose svečiavosi Antanina Zablackienė. Ji atvyko į New Yorką pirm Aido Choro 45 metinio koncerto. Koncerte matėsi su daugeliu savo pažįstamų. Savo laiką ji, jos dukra, sūnus ir žentas dainavo ir veikė Aido Chore.

Iš New Yorko ji buvo nuvykusį Pennsylvania valstiją pas gimines. Vėliau buvo dar sugrįžus į New Yorką, kur svečiavosi pas pažįstamus, o pažįstamų ji turi daug.

Zablackienė, dukra ir žmona, kad ir dešimt metų, virš 10 metų. Sakė, kad saulėta valstija patinka. Jurgis Zablackas jau mirė prieš kelis metus.

SERGA

Tėvų-motinų pagerbimo pobūvyje kalbėjau su Albinu Šmagoriumi. Nors jis atrodė labai gerai, bet sakėsi eisiąs ant operacijos. Kai šiuos žodžius skaitysite, jis jau veikiausia bus po operacijos. Ligoninėn jis išeis pirmadienį, o antradienį bus padaryta operacija. Operacijai būsianti nepavojinga, bet pusėtinai skaudi. Mat, tenka išimti "thyroid" liauką, kuri neduodanti jam ramybės. Bent jau tokios išvados priėję jo gydytojai.

Linkime draugui Šmagoriui šią operaciją lengvai pergyventi ir greitai su sveikti. Rep.

(Draugas Šmagorius randasi Wickersham ligoninėje, 133 85th St. ir Lexington Ave., Manhattane. Jo kambarys 13-tame aukšte. Lankymo valandos dar nežinomos.)

Ketvirtadienį po pietų telefonu gavomė žinią nuo Leopold Nekvidavičiaus, brooklyniečio, kad jis randasi Greypoint ligoninėje. Jis skundėsi, kad ilgai nesijaučia gerai, ir todėl pasidavė ligoninėn tyrinėjimui. Gal prieis pasiduoti operacijai.

L. Nekvidavičius randasi Ward 2-a. Lankymo valandos trečiadieniais ir sekmadieniais nuo 2 iki 4 val. Ligoninė randasi ant Kingsland Ave., Brooklyne. Jis labai mylėtų, kad jį lankytų po pažįstami, nes žinote, kad ligonis, kol dar nesilpnas, nori pasimatyti su draugais. Prie deskos klauskite L. Nechworth.

Linkime Nekvidavičiui pergvente nesveikavimus ir vėl kartu dalyvauti su visuomene.

Iš kriaucių unijos susirinkimo

Extra susirinkimas įvyko gegužės 28 d. unijos salėje, 11-27 Arion Pl., Brooklyne. Perrinkta skyriaus valdyba. Visa valdyba liko ta pati. Tik delegatas pakeistas. Vietoj Charlio Kundroto išrinktas Vytautas Uborevičius.

54 Skyrius yra grynai lietuviškas ir susirinkimai yra laikomi lietuvių kalba. Į vidurinius skyriaus reikalus unijos centras nesikiša—jei bent iškilus labai svarbiu dalykui. Pav., 54 Skyrius turi nutarimą jau nuo seniai ir jo laikosi, tai yra, kad delegatas, išbuvęs dvejus metus, negali kandidatuoti trečiams metams—turi užleisti pareigas kitam nariui; tik labai svarbiame atsitikime, jeigu skyriaus nariai vienbalsiai sutinka duoti delegatui trečius metus. Taip atsitiko su Charliu Kundrotu. Jam buvo leista būti delegatu ir trečius metus. Jam taip patiko delegatystė, kad jis nebepaisė demokratiškų skyriaus tradicijų ir bandė kandidatuoti ketviriems metams, bet skyriaus nariai vienbalsiai jo kandidatūrą atmetė su papeikimu.

Iš Amalgamitų 21-mos dvimetinės konvencijos, kuri buvo laikoma Atlantic City, N. J., gegužės pradžioje, išdavė aiškų raportą buvę toj konvencijoje delegatai Vincas Zaveckas ir Ch. Tamas. Delegatas Ch. Kundrotas raportavo apie lietuvių dirbtuvių darbus. Pareiškė, kad labai mažai yra darbų. Kur dar koks "koutas" randasi, tai nori, kad už pigiau dirbtų. Ir bendrai darbų visai mažai — ne tik pas lietuvius, o ir visoje siuvimo pramonėje. C. N.

NAUJAS IR GRAŽUS AMERIKOS LAIVAS
I New Yorko prieplauką atplaukė naujas American Banner Lines laivas "Atlantic". Tai 18,000 tonų talpos laivas, kuris gali greitai plaukti. Jis yra pirmasis Amerikos laivų kompanijų laivas taikomas tolimoms žmonių kelionėms.

SENA LAIVŲ LINIJA
Dar 1646 metais tarpe New Yorko ir dabartinio New London, Conn., pradėjo plaukti laivai. Laivai plaukia nuo Battery Parko išilgai Long Island užlają. Pranešta, kad dabar šioje linijoje plaukios nauji laivai.

OFICIALI
NEW YORKO VALSTIJOS INSPEKCIJOS STOTIS NO. 2537
MŪSŲ PAVASARINIS SPECIALUS PASIOLYMAS. ISALIEJUOJAME VISĄ AUTO UŽ \$10.95
Pakeičiame aliejų—5 kvortas. Tapa 5 sv. Patikriname stabdžius, motorą, itisai peržiūrime, taipgi šviesas, baterijas, išvalome radiatorius, sutaisome rūdijimą. Peržiūrime vairavimo ratą, padangas ir tt.
APEX AUTO SERVICE
87-86 Lefferts Blvd. Richmond Hill, N. Y. VI. 6-4000 — VI. 9-1245.

John Krauss, Inc.
117-09 Liberty Ave. Richmond Hill, N. Y.
(Smulkmeniškas pardavinėjimas)
MESOS IR WURSTWAREN

NEW YORKAS. — Mirė gompozitorius Leo. Kempinski; buvo 67 metų.

Aido Choras

Šią savaitę ir visą likusį iki atostogos laiką Aido Choro pamokos įvyks ketvirtadienį vakarais. Ši pamoka įvyks birželio 12.

Valdyba

Susirinkimas

LLD 1-ios kuopos susirinkimas įvyks 12-tą dieną birželio, 7 val. vakaro, Liberty Auditorijos patalpoje. Nariai įsipareigokite dalyvauti ir pateikti savo pasiūlymus suvažiavimui svarstyti. Ši bus paskutinė proga padaryti, dėl to kiekvienas atlikime savo užduotį dabar.

Valdyba

LLD 185 kp. mitingas

Mūsų kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, birželio 11 d., Kultūriniam Centre, 110-06 Atlantic Ave. Tai bus svarbus susirinkimas. Nariai malonėkite dalyvauti. Be to, kurie dar nemokėjote už šiuos metus duoklių, būtinai pasimokėkite. Sekr.

Užsisakykite huse vietą

Kelionei į LDS apskrities pikniką (iš Brooklyno ir apylinkės į Great Neck) yra pasamdytas didelis ir gražus busas. Jo pripildymas prisidės pikniko sėkmumui. O tai bus ir visų kuopų naudai, nes pikniko rengėjų siekis yra pagelbėti kuopoms pasiųsti delegatus į LDS Seimą.

Piknikas įvyks šį sekmadienį, birželio 15 d. Great Neck, 91 Steamboat Rd.

Iš Brooklyno nuo Lituanica skvero busas išeis lygiai 1 val.; nuo LLD Auditorijos 1:30. Buso bilietas (round trip) \$1.60. Prašy užsisakyti iš anksto Auditorijoje, taipgi pas Kalvaitį, Grabauską, Šibekienę, Čepulį ir kitus LDS narius.

Mirė kompozitorė Maude Nuget, sulaukus 85 metų. Ji yra parašius daug dainų.

HELP WANTED MALE

Supertendent — Pora. 6 šeimų pirmos klasės namas. Keltuvais. 3 1/2 kambarių ant pirmų lubų. Alg. Number 6 Allejirius pečius. Brooklyn. Paliudijimai. DI. 2-4132.

(61-62)

SIŪSKITE Į RUSIJĄ

Per patikimą firmą
USAM CORP.
Galite siųsti atsilaukiskai viską
ISKIRIANT
VILKETUS DRABUZIUS
Muitas ir visos kitos lešos apmokamos čia.
Priėmėjas nemoka nieko.
Reikalaukite Nemokamo KATALOGO
Taipgi siunčiame į
LIETUVĄ IR LENKIJĄ
USAM CORPORATION
Krautuvė 104 W. 29th St.
Arti 6th Ave., N. Y. 1, N. Y.
Tel. CH. 4-7898-7899
Atdara kasdien nuo 9 iki 6.
Seštadieniais nuo 10 iki 4.
Uždara Sekmadieniais.

MATTHEW A.

BUYUS
(BUYAUSKAS)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

426 Lafayette St.

Svarbu! Priešseiminis! PIKNIKAS

Rengia LDS Trečioji Apskritis

Ivyks Sekmadienį

Birželio 15 June

Bus visiems mylimoje vietoje

Steamboat Inn Parke

91 Steamboat Rd., Great Neck, L. I.

Gera Muzika Šokiams. Meninė Programa

Pelnas nuo šio pikniko yra skiriamas kuopų paramai pasiųsti delegatus į LDS 13-ąjį seimą. Iš Brooklyno busas eis į pikniką. Nuo Lituanica Skvero, Williamsburge, išeis lygiai 1 val.; nuo Kultūrinio Centro, Richmond Hill, išeis 1:30 popiet. Buso bilietas \$1.60 į abi pusi.